

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SANDOR

MEGJEGYZÉSEK

Szívesen szolgáltunk tegnap rektifikációval a postáról írott cikkünk kapcsán. Mindamellett ezen a helyen kellő értékre kell leszállítanunk a pályaudvari postavezetőség hozzánk intézett átiratát, amely állami intézmények meghurcolásával vádol bennünket. Nem mi fedeztük fel, hogy a posta nem funkcionál a legfényesebben. Legutóbb az Universul sirta el, hogy a lapot milyen szabálytalanul kézbesítik és a megrovást csupán szelídíteni akarta azzal a feltevéssel, hogy bizonyosan a konkurrens lopja el a postáról az Universult. Ami azonban nem enyhíti a bajt, mert a postának kell ügyelni arra is, hogy a kezére bízott küldeményeket senki el ne tulajdonítsa. Tegnap a Sentinela közli, hogy Focsaniból két és fél hónap alatt érkezett egy levél Nagyváradra. Laptársunk ugyan ezt izolált esetnek, mirákulumnak szeretné tartani, de maga is koncedálja, hogy a posta működése nem hibátlan. Sem az Universul, sem a Sentinela nem akarják gyalázní az állami intézményeket és méltóztassék elhinni: mi sem akarjuk. De a baj elkenése sokkal rosszabb a feltárás radikális kurájánál. Nem mireánk kell tehát haragudni. Semmiféle érdekünk nem kívánja a posta munkájának kisebbitését, ellenkezőleg minden érdekünk egy fontos, kifogástalan és excelláló posta után áhítozik.

Román laptársunk meg van elégedve az érettségi vizsgálatokkal és fel van habarodva a kisebbségi sajtó botrányos és ragalmazó magatartásán. Szép ez a megelégedettség, amelyhez azonban a román publikum és az érdekelt ifjuság bizonyára nem a legteljesebb lelkesedéssel csatlakozik. A kisebbségi sajtó nem csinált az érettségiből kisebbségi kérdést, hiszen a román jelöltek se jártak jobban, mint a magyar anyanyelvűek. Bár nekünk külön sérelmünk az, hogy ifjak vizsgáztatására, akiknek joguk volt bizonyos tantárgyakból magyarul felelni, olyan bizottságot delegáltak, amelynek egyetlen tagja sem tud magyarul. Nehéz az ilyen intézkedésben a tárgyilagosságot és jóindulatot felfedezni. Mi nem vitatkozunk azon, hogy a törvény rossz-e, vagy a bizottság volt-e szigorú, mert ez olyan meddő vita volna, minthogy mi volt előbb: a tyúk, vagy a tojás. Még azt is megengedjük, hogy a jelöltek felkészültsége sem volt megfelelő. De nem írják és hirdetik-e évek óta hívatott pedagógusok, hogy a tanrendszer és tananyag is rossz és kellő eredményt nem fognak produkálni, nem irtuk-e mi is többször, hogy a tanterv tulzsúfoltsága nem azzal fog jární, hogy a diákok sokat tudnak, hanem ellenkezőleg, hogy a sok tananyagból kevés fog a fejükben megmaradni. Mi meghajlunk a Sentinela rideg eltökéltsége mellett, amellyel az érettségi védelmezi, mert ehhez valóban olyan fegyelmezettség és újságírói heroizmus kell, ami minden elismerést megérdemel.

Többször rámutattunk e helyen már arra, hogy a bukaresti sajtó kisebbségi kérdésekben milyen tájékozatlan. Az Új Kelet állást foglalt az ellen, hogy Magyarországból idecsárazott egyének, a

lampolgárságát újból revízió alá vegyék. A Viitorul erre a cikkre tegnap olyan megjegyzést tesz, amelyből kitűnik, hogy az Új Keletet a magyar irredentizmus védelmezőjének tartja és a Magyar Párt törekvéseivel azonosítja. Az Új Kelet tudvaleg öcionista zsidó organum és a Magyar Párttól olyan messze áll — hogy stilszerűen beszéljünk — mint Makó Jeruzsálem-től.

Belényes megye terve immár eső után köpenyeg, ezt a legfelsőbb közigazgatási bizottság elvetette és ezért nem is foglalkozunk most már részleteiben azzal a memorandummal, amit Cosma Nerva polgármester készített ebben az ügyben és amit tegnap le is közöl a Beiusul hasábjain. De ha arról volna szó, hogy kisebbségi szempontból melyik megoldás jobb és tisztességes: Belényes megye megalkotása, vagy a margittai és érmihályfalvai járássok lecsatolása, akkor az előbbi mellett kellene döntenünk, de természetesen eredeti álláspontunk az, hogy Biharmegyét úgy kell meghagyni, ahogy van. A Cosma féle terv logikus és modern. Biharmegyéből csinálna egy sűrűn és túlnyomórészen

románlakta Belényes megyét — és viszáshagyna egy meglehetősen kompakt magyarlakta Biharmegyét, amelyben csak az élesdi járás volna román, meg néhány elszórt község a Körös mentén, ellenben a zöme — még Nagyvárad nélkül is — magyar volna. A jóhiszemű, korrekt és a népek helyes nyelvi és kulturális elosztását követő közigazgatási politika valóban ezt követelné. Csodálkozik-e tehát bárki is azon, hogy ez a terv — bizonyára éppen ezért — meg is bukkott. Cosma Nerva ugyan a memorandumban nagyon szépen megmagyarázza, hogy milyen fontos közigazdasági, nemzeti és stratégiai érdek fűződik Belényes megye megalkotásához, de az ilyesmit nem szokták meghallgatni, mert viszont pártszempontból ezeket a rendkívül fontos momentumokat két-három mandátum megmentésének szent érdekei ellensúlyozzák. Majd ha előbb elszabdalják Margittát és érmihályfalvát, aztán valamelyik megye zsebregyűri valahogy még Szalárdot is, talán sor kerülhet Belényes megyére is, amely természetesen mint lesorvadt, elkorcsosult falut, Nagyváradot is be fogja magába kebelezni.

Maniu Gyula meg van elégedve a királyi audienciával

Bukarectből jelenti tudósítónk: Maniu Gyula, a nemzeti párt elnöke az Universul című lapnak érdekes intervjut adott a belső és külső politikai kérdésekről.

Maniu Gyula mindenekelőtt megállapítja, hogy a közvéleménynek minden megnyilvánulása ellene fordult már a kormány s csupán a közigazgatási szervek és a katonai hatalom segítségével képes fenntartani uralmát. Az egyesült ellenzék ereje megpecsételi a kormány sorsát. De nemcsak a belpolitikának, hanem a külpolitikának vannak mélyreható hibái s ezek sorában előljárnak a most folyó bizton-sági paktumtárgyalások. Románia kormánya nem tett meg mindent, hogy ő is garanciapaktummal biztosítsa határait úgy, hogy csupán saját erejére és közvetlen szomszédaival kötött védelmiszövetségre van utalva.

Az utolsó szó a Koronát illeti. A királyi audienciák megelégedéssel töltötték el bennünket és a legkedvezőbb impressziókkal távoztak az uralkodótól az ellenzék vezeterei.

Bratianu legutóbbi beszédével foglalkozik azután Maniu, hangsúlyozza, hogy Bratianu úgy tesz, mint az az ember, aki egyedül áll az erdőben, lármát csap, hogy ne féljen. Ugy fest a viselkedése, mintha azt akarná bizonyítani, hogy a farkasok szeretik a nyájait, csak a kutyákat nem viselik el, amelyek őrzik a nyájat és ügyelnek a gazda házára. A végső eszköze Bratianunak az, hogy ellentéteket szítson az ellenzéki pártok között s ezzel gyengítse azokat.

— Jaj azoknak, — fejezi be nyilatkozatát — akik a maguk ereje helyett a más gyöngeségére számítanak.

Az ellenzék győzelme

Bukarestből jelenti a Rador: A kisebbségi szenátorválasztáson az egyesült ellenzék jelöltje győzött. Alexandri parasztpárti jelölt 11,200 szavazatot kapott, Sergiu Nitza volt miniszter Averescu-párti jelölt 4756 szavazata ellenében.

Az ellenzéki lapok óriási gaudiummal fogadják a győzelmet és kijelentik, hogy a kisebbségi választási eredmény az igazi néphangulat megnyilatkozása. Különösen jellemző arra, hogy az ellenzéki pártokat mennyire felvillanyozta ez a győzelem, az a bukaresti értekezlet, amelyet tegnap tartottak és amelyen már a prefektusi állások betöltésére vonatkozólag tárgyaltak arra az esetre, ha az egyesült ellenzék kerülne kormányra.

Borzalmas rablógyilkosság a ploesti országúton

Egy autó, amelynek vezetőjét vör borítja és az utasa egy halott

Campinából jelentik, hogy a comarnici csendőrség egy szinte egyedülálló borzalmas gyilkosság tettesét tartóztatta le. A községbeli lakosok a reggeli órákban egy autót láttak igen nagy sebességgel keresztül rohant a falun.

amelynek soffőrijét vér borította. A kocsi hátulso ülésén pedig egy halott feküdt.

A vezető többszöri felszólításra sem akarta megállítani a gépkocsit és csak akkor fékezett le, amikor egy szuronyos csendőr utját állotta.

Amikor kihallgatták az autó vezetőjét, az kijelentette, hogy Mandra Károlynak hívják és az arad megyei Szentanna községből való. A fiatalember előbb tagadta, hogy az autóban fekvő halott az ő áldozata volna, majd körülményes mesével azt állította, hogy Reck Sándor, aki az autó tulajdonképeni soffőrije volt, megtámadta őt a gépkocsin, egy késsel meg-

szurta és kiakarta rabolni. Ő védekezésből lőtte le a támadóját.

A nyomozás azonban éppen az ellenkezőjét állapította meg.

Szerda este Reck Sándor autóját két fiatalember állította meg és azt mondták neki, hogy vigye őket a gépkocsiján Aradra. A fiatalemberek 5000 leit ajánlottak fel az utért és 1000 lei előleget adtak.

A soffőr nem bízott az utasaiban és felhívta a gazdája figyelmét, hogy gyanús emberek akarnak a gépkocsin utazni, ezért ha két napig nem mutatkoznak, értesítsék a rendőrséget.

Megállapították, hogy a gyilkos Mandra Károly az úton revolverével főbe lőtte a szerencsétlen soffőrt és az volt a szándéka, hogy valamelyik folyóba belédobja, az autóval elmenekül.

A jelek szerint a gyilkosnak egy társa is lehetett, aki azonban már az úton elmenekült. A csendőrség most erősen folytatja a nyomozást, hogy ezt is elfoghassa.

Milyen szociális törvényeket készült a kormány

A Rador Távirati Iroda munkatársa előtt Chirculescu népiügyi miniszter legközelebbi programjáról így nyilatkozott:

— A megvalósításra váró törvények közül itt van előszörben a munkakamara felállításáról és a legfőbb munkadogi tanács létesítéséről szóló törvényjavaslat, amelyet a szenátus már meg is szavazott. A munkakamara tagjai az ipari, kereskedelmi és intellektuális munkások foglalkozási hivatásos kategóriák szerint, a legfőbb munkadogi tanács pedig, mint a munkadogi miniszterrel együttműködő és szociális kérdésekben direktívát nyújtó szerv valószínűsít a parlamentje lesz a munkának szociális és munkakérdésekben. E tanács tagjai lesznek a munkakamara, a kereskedelmi és ipar, valamint a mezőgazdasági kamara képviselői, továbbá a gazdasági és társadalmi kérdések szakértői. Nagyon sajnálom, hogy ezt a törvényt a kamara, amelynek szekciói már le is tárgyalták, a közigazgatási reform elhárító vitája miatt, már nem tudta elintézni a nyári szünet előtt.

— Feltétlenül tétő alá kerül azonban a javaslat az őszi ülészakában és a késedelem sem fogja a munkát hátráltatni, mert a minisztertanács felhatalmazott, hogy addig is elvégezzen a munkakamara felállításához szükséges előkészítő munkálatokat úgy, hogy a törvény megszavazásával egyidejűleg, azok mindjárt meg is fognak alakulni.

— A szövetkezeti mozgalom fontosságára jellemző, hogy jelenleg mintegy 8000 hitel, termelő- és fogyasztási szövetkezet igen kielégítő eredményekkel dolgozik — amit csak Thomas Albert tudott méltányolni — jelenleg új szervezés és új törvényelőkészítés tárgyát képezi, amely törvény a parlament őszi ülészakájának szintén első munkái közé fog tartozni. A betegség, rokkantság, balerai ezetere szülő munkásbiztosítás, valamint az agkori nyugdíjbiztosítás — amely a munkásság megelégedésére nagy fejlődést mutat — szintén tárgyát képezi majd egy új törvényjavaslatnak, amely ki fog terjedni a kereskedelmi alkalmazottakra és az intellektuális munkásokra, valamint az állam és közintézmények kisebb javadalmazásu tisztviselőire is a védelem maximumának elve alapján, amelyet az ezévi genfi nemzetközi konferencia tett magáévá.

— A munkatörvény (Codul Muncii), amely a munkára és munkásokra vonatkozó összes kérdéseket szabályozza, már az elmúlt év novemberében óta készen van. Helyesebbnek találjuk azonban, hogy ezt a törvényt a könnyebb elintézés és megszavazás érdekében több külön törvényre osszuk és ezek közül a gyors és könnyű professzionális jurisdikcióra, a munka védelmére, a kollektív és egyéni szerződésekre alapján a munkásokat és munkájukat megil-

létő jogok védelmére, az elbocsátásokra és a választott bíróságokra, a munkásoknak a munkavégzésben való részvételére, végül a munkásszervezetekre, amelyekbe való felvétel a munkásság érdekében kötelezőnek kívántunk tenni az összes munkásokra vonatkozó törvényjavaslatok összefüggésben a parlament elé fognak kerülni.

A tönkrement középosztály nyomora és felsegitése

A „Nagyvárad” tegnapi számában dr. Kiss Demeter szenátornak, az ügyvédi kamara dékánjának egy felhívása jelent meg, amely egy jótékonyági alap megteremtésére irányul.

A felhívás mélyen a mai intellektuális nyomor húzódik meg, amely szokatlan mértékben kezdte ki a hivatásos- és nyugdíjazott rétegeket. Az akeio nemcsak az ügyvédi kart érinti, mert az előregedelt ügyvédek, özvegyek és árvák megsegítésére a Kamara költségvetésében gondoskodik s olyan összeg áll rendelkez-

ésre, amelyből a legszükségesebbekre utalhat ki a dékán, vagy távollétében a helyettes dékán s ez a segítés állandóan működik.

A felhívást — mint értesülünk — az motiválta, hogy az ügyvédi kamara dékánjához, mint szenátorhoz szokatlan mértékben fordultak azok, akiknek jövedelme a léte minimumon alulra csökkent. Tudomásunk van arról, hogy egy volt főhivatalnok 1200 lejelt ment nyugdíjba s ebből kell lakást fizetni, feleségével és gyermekével tartatani magát. A laasan nyomorba slyíedti család mindenét eladja s most az uri nyomorúság utolsó lépcsőjén kapaszkodik az élethez.

Mindenki tudja ezenkívül, hogy sokan elvezették állásukat románok és magyarok egyaránt s minden segélyforrás nélkül állanak a foltogató szükségben.

Elképzeltetlen lett volna a téte idejében a nélkülözésnek és szenvedésnek az a mértéke, amely ma megrohan a volt közép- osztályt és kikezdte. Az egész társadalom megmozdult volna ezek segítésére, akik kéni nem tudnak, csak csodásan elpusztulni.

Emberi akcióról van tehát szó, amelyhez a szenátor minden jó embernek hoz ajánlást kéri. Megakarja teremteni azt az alapot, amelyből a saját hibájukon kívül elvezethető, nyomorba jutott intelligens családokat segíthet. Az ügyvédekben kívül mindenkre számít a szenátor, aki csak a nyomorgó családokat nézi s rajtuk segíteni kíván dobverés nélkül.

Bőrruhakészítő

műhelyemet megnyitottam

Speciális bőrruhák úgy készíten, mint megrendelésre. Bőrgombok nagyban és kicsinyben kaphatók.

FUCHS LIPÓT

Széna-u. 2. Harmati fűszeressel szemben.

ÖN LEHANGOLT, BETEGES??

Tisztítsa ki beleit, máját, vérét az által, hogy a józiu KOPROL-ból bevesz hetenként kétszer egy darabot. A hatás gyors, biztos és kellemes. — Csecsemők és gyermekek is vehetik.

KOPROL csokoládés hashajtó.

Kérjen ingyen mintát a „BEA” Kraye Laboratóriumtól Timisoara 87. sz.

Mosó maroce	Nézz meg a	Fekete ruhaseiyem
mtr. 39		mtr. 415
KÖRÖSPARTI ÁRUHÁZ		
hétfőn kezdődő		
alkalmi elárusítását		
eddig nem létezett		
Crepdeschln seiyem	olcsó árakban!!	Ing zefier mtr.
mtr. 478		53

Alkalmi áruházam

(Simon régiségüzlet mellett)

július 15-én

feloszlik

Árukészletem potom áron lesz kiárusítva!

Barna Jenő

Ami 25 éves érettségi találkozóinkIrtá: *Dutka Ákos.*

Budapest, július 4. A premontrei rend új fészékén, a gödöllői új gimnázium fehér csarnokában tizennyolc deressedő váradai diák állotta körül június utolsó vasárnapján Novotny S. Alfonz jászói perjel, a váradai gimnázium volt igazgatóját. Tizennyolcan állottuk körül a mi áldott lelkű osztályfőnökünket a közül a 64 sápadt kis diák közül, akik 33 esztendővel ezelőtt először lépték át a nagyváradai premontrei főgimnázium küszöbét.

Ezek között a kis diákok között a béke és szeretet harmóniájában együtt ült akkor Bresztovszky Ernő, Dutka Ákos, Zsigre Miklós, Váli Péter, Fehér Adolf, Mangra Demeter és a többiek, akik ma egy világháború fergetegében négy ország között szóródtak széjjel. És ott ült felettünk a katedrán Novotny tanár úr. Fialtal rózsaszín arcán a nagy elhatározás és a szeretet aggodalmas gondja, mert nagy útra és nagy feladatra vállalkozott ő is, — nemcsak mink, akik akkor indulunk a kötelesegtudás útjára. Arra vállalkozott, hogy ezt a kis hatvan tagú társadalmat ő vezeti át a kamaszokor zombékos, ingoványos útján, ő nevel belőlünk embert. Mellénk állott oltalmazó apának a türelem és szeretet ama krisztusi tökéletességével, amely csak ritka kivételképpen jár az emberek között. És a nemes vállalkozást az Isten áldása kísérte. Az osztály nagyobbik fele az ő apai vezetésével jutott el az érettségi vizsgálatig. És akik közülök elhalandozva, más utakra tértünk, most 25 év után úgy siettünk Novotny tanár úr fiainak seregébe, mint a tékozló fiu atyja házába.

A gödöllői gimnázium fehér társalgójában fogadott bennünket a mi jó osztályfőnökünk, aki azóta bár méltóságos úr, jászói perjel, úgy hajolt fölénk, mint 25 év előtt, keresztnevünkön szólítva valamennyiünket.

Akis házi kápolnában felzengett a Te Deum s a misét ő mondta, mint 33 év előtt. Mise után a tanítványok seregéből előállott Pataky Arnold hittudományi dr. egyetemi tanár, pápai prelátus, izgalomtól ki-pirosított arccal, deressedő fejjel s a meg-natottságtól lüktető hangon mondta el, mi volt a régi váradai premontrei gimnázium; a különbséget nem ismerő emberszeretetnek és kultúrának fellelegvára. Mikor hálá és szeretet e pompás koszorúját fonogatta előttünk Pataky Arnold, együtt sirt vele Novotny Alfonz és Szatmáry Feri, Fehér Dolfi és Aliquander Odón. Sirtunk hit- és rangkülönbség nélkül akkor is, mikor Novotny Alfonz a régi szeretet hangján visszamatatott az elmúlt 33 év küzdelmes életútjára, amelyen annyi magyar bánat és gyász dere hulloott reánk, de a szívünk, azt a váradai premontreiek nevelték, azt Novotny S. Alfonz példája tette tisztává és nemessé.

Feladhatetlen marad ennek a beszédnek a bensőséges hangja. Ilyen hangon beszélhettek az apostolok az első keresztény gyülekezetekben.

Az apai szavak elhangzása után dr. Sipos Ernő, a találkozó derek megszerzője és fáradhatatlan rendezője emlékezett az elhunyt tanárainkról és az elhunyt diaktársainkról. Bizony a tanár urak javarésze már a váradai temető lakója s megdicsőült emlékezetüket egy boldog órára mi hívtuk életre. A fiuk közül 11-en dőltek ki közülünk, köztük Bresztovszky Ernő, Varkas Gerő, Erdelt Béla, Prág Ferenc.

A távolmaradtak, négy ország közt szétszórtak üdvözlő, hálátelt üdvözlő le-

veleink és táviratainak egész sorát ismerette Sipos Ernő, köztük Zsigre Miklós volt miniszter hálátelt levelét, amelyben a nagyváradai premontreiek szelleméhez méltó hálával és szeretettel köszöntötte volt tanárait és tanulóitársait.

Elhatároztuk, hogy ennek, az életünk e szép ünnepnapjának emlékeztetőre és a Novotny S. Alfonz osztályfőnökünk iránt érzett hálának el nem muló jele képpen a premontreiek gödöllői főgimnáziumánál egy Novotny Alfonz ösztöndíj-alapot létesítünk, amelyhez valamennyien hozzájárulunk. Elhatároztuk, hogy öt év múlva újra összejövünk, akik még élünk.

Ezek után e sorok írója a „Régi ház” című versét mondta el, amelyben a váradai premontrei gimnáziumban serdülő ifjuságunk boldog emlékeit idézte.

A találkozó utáni banketten dr. Sipos Ernő és Róth Sándor idézte a régi boldog váradai gyermekkorunkat, Novotny S. Alfonz pedig könnyekre fakasztó bensőséggel valamennyiünk családját, gyermekeit köszöntötte.

Késő délután a gimnázium lépcsőcsarnokában búcsúzott el tőlünk a mi örök vezetőnk és osztályfőnökünk, megölelve, megcsókolva valamennyiünket, mint az igaz szeretet apostola. Azóta azt hiszem, valamennyien a hátralevő életünk vigasztaló kínese gyanánt hordozzuk magunkkal ennek a szép napnak az emlékeztetőt.

Milyen termés várható

Most minden attól függ, hogy milyen károkat okozott az eső és az áradás s ki tudja-e heverni a termés az esőzés következményeit.

Biharban a Körös áradása sok művelt földet juttatott a víz alá. Eddig az apály volt a baj, az esős időjárás ezt megszüntette s a virágzásban átesett búza s az erősen érésnek indult rozs és árpa kedvező szemfejlődését lehetővé tette. A sok eső azonban a termés megdülését s a levél-rozsda terjedését okozhatja. Ezt ellensúlyozza az állandó szél által előidézett gyors száradás.

A búza szemfejlődése kedvező s itt-ott már érésben van. Ez a körülmény, hogy a búza érik, a levél-rozsda pedig későn lépett fel, megakadályozza azt, hogy a levél-rozsda a szárig felhatolhasson aratásig. Helyenkint jégkárók is voltak. A búzatermés valószínűleg jobb lesz, mint tavaly, annál jobb, minnél hamarabb süti ki a nap. A rozs sok helyen megérett s meleg időjárás kívánatos lenne. Aratása pár nap alatt megkezdhető. A repce aratás alatt van, a termés jó.

A szőlővel baj van. A jó termést helyenkint megsejpte a köd, a levelek összezúsgorodtak s a bogyók megtekertek. A termés kitünőnek ígérkezik. Itt-ott peronoszpóra és lisztharmat lépett fel. A kapás növényekre jól jött az eső, a levelek kifejlődtek. A cseresznye bőséges termést adott, sok helyen nem szedték le, mert a leszedés puttononkint 40 leibe került s a putton cseresznyét csak 45 leiert lehetett eladni. A baj az, hogy 11 óráig nem vásárolhatnak a kofák, addig pedig kevés vevő vesz puttonostul cseresznyét s így az árak nyomottak, csak a vízonteladó jön jól ki, mert a cseresznyét 6—8—12—16 leiert adja. A meggy szép termést mutat, az alma sok helyen lehullott. A dió közepes, a szilva elég jó termést ígér. A dinnye sok helyen már virágzó. A burgonyát virágzásában érte az eső s fejlődése megindult, jó termés mutatkozik.

* Vasúti útmatató, a magyar és közös közlekedési vállalatok Hivatalos Menetrendkönyve. Kapható a Hegedűs Hírlap-irodában. Ára 150 lei.

KOVÁCS TESTVEREK

Romania.

Északi sark - 25 - 3/7 - 18/55

Hideg itt borzasztó stop
Erdélyszerte szép meleg
nyár várható stop Nyara-
lasra odaérkezünk addig is
várjuk arajanlatát.

Amundsen

AMUNDSEN - ÉSZAKISARK

Oradeamare 25 - 4/7 - 11/20

Sürgönyét megkaptuk araink

1 drb. szalvéta 10 lei
1 mtr. világhírű
Arnold Rosen-
thal delain . . 31 lei
1 mtr. Arnold
Rosenthal min-
tás grenadin . 35 lei
1 mtr. mosott
vászon v. mo-
sott chiffon . . 35 lei
1 mtr. világhírű
Viola karton . 40 lei
1 mtr. dupla-
széles eponge 65 lei
1 méter char-
meus-liberty . 125 lei
1 mtr. dupla-
széles poplin-
selyem minden
szinben 130 lei
1 méter férfi
gyapjuszövet , 175 lei
Párisi divat-
selymek min-
denlétező szin-
ben mtr.-ként 265 lei

Árak nyolc napig érvényben

engedmény nélkül

KOVÁCS
TESTVEREK
Sas-passage.

Szabó Dezső beszél

Budapest... A régi országház. Ahová annyira nulla indult valaha nagysággá lenni s ahol annyi nagyság lett nulla...! Egy generációval elébb innen mentették a hazát zajos és csöndes, néhai magyarok. Úgy mentették, annyi tűzzel, annyiféleképp, hogy csuda, ha egy darab is maradt belőle. A hangosakat lám elnémitotta az idő. A történelem tabula rasát csinált az ódon teremben. Elsöpörte a kavargó eszméket harcosaikkal együtt. Összezavart, megcserélt, fejtegette állított mindent. Egyedül az első pad-sorban maradt meg egy emlék, állandónak. Deák Ferenc helye. Kivágva, körülkerítve. Oda nem ülhet senki. Azt a kis négyzetet ne tiporhas-sák profán lábak. A szónok-emelvény, ahonnan valahánapján Szilágyi Dezső elnökölt, ma az új idők új életének prófétáját várja. Szabó Dezsőt. Előadó-terem lett a régi rendek régi házából s a padosorokban vitézköltéses díszmagyarok helyett vár és feszült idegességében kör-mét rúgja a hallgató közönség.

Heterogén társaság. Munkások, diákok, papok, hiszterikák, iparosok, rózsafüzér-anyó-kák. Az ajtó felül hangos csörömpölés. Csak én rettenek össze, a többiek megszokták. Rendőr-készültség vonul be, hét-nyolc ember. Igaz, hisz Szabó Dezső az, aki előad...! Az ügye-letes tiszt int, fölvonul a jegyzői emelvényre. Az örök szétoszlának, elüljárt a két bejáratot. Minden kész, most már csakugyan jöhet.

Elhatározom, hogy nem nézek oda addig, míg el nem helyezkedik. Egész képet, zavartalan impressziót akarok kapni. Hirtelen csönd szakítja meg a nyüzsgést. Mintha a tanítómes-ter lépett volna az osztályba. Érzem ösztönö-sen, hogy most érkezett meg. Odátékintek. Az emelvényen nem túl magas, zömök férfi áll. Kurta bölény-nyakát széjjelő vaiermünder-gallérba húzva nézdelődik. Sötét-vörös nyakkendőét visel. Megdöbbentő jakobinus arc. A homloka semmit sem mond arról, amiről mondhatna: a zseniről. Alacsony, sörtekehény, vörös-szőke hajjal be-nőtt. A felső emelvényről hang csendül. A Ma-gyar Hírlapírók Egyesületének elnöki megnyí-lját adja elő Decker Albert. Míg a beszéd tart, Szabó Dezső nyugtalanul járkes körül. Elmo-solyodik, alsó fogsora előredül, megmutalkozik. Mint valami ragadozó. Nagy, fejedelmi vad. Párdac, mely ketrecének rácsait méregeti. Végre övé a szó!

Hagyom jutni az első hangjait. Amiket mond: egyelőre nem fontosak. Egyedül érdekes, ahogy mondja. A külsőségei, az előadás-modora. Egészen új, szokatlan. Főveti a témát, mintha bombát hajított volna hallgatói közé. Nyomban megszűnne, várja a hatást. Előttem egy diák-után, állászkodó kis hiszterika tompán felnyög. Vannak, akik megszólalnak. Szabó Dezső tekin-te átlóban rajtuk, szinte föl-lelátározza őket. Számba veszi a recenziust s aztán minden meg-jegyzésre külön reflektál. Formális közelharcot kezd. A hangulat egyszerre felforrósodik, az ügyeletes rendőrtiszt fészkelődik, jegyez. A szel-lemi tank pedig dübörög keresztül jelen és tá-vollevőkön, eleveneken és holtakon. Ismerős,

nagy nevek röpködnek rágo, tépő szájról. Po-litikusoké, irodalmi nagyságoké. Izeke mar-cangolja, meggázolja őket s nevet, harsányan, szuggesztív sodrással, mint valami csinytévő, vásott gyermek. S aztán komoly lesz, mély és szomorú. A hangja alig suttog. Könyes, kér-lelő. Tragikus, imbolygó, mint valami sirba tűzött faklya fénye. Most hull ki ajkán az El-sodort Fala nagy tanuvalomása:

— Magyar vagyok...!

De jaj a magyarkodóknak! Jaj a „fajvé-dőknek“, kiket macskakörmök helyett saját be-görbített karmai közé szed! Rikoltva suhogtatja fölöttük haragja ostromát és megtagad velük üvöltve, tombolva minden közösséget. Vágja, vágja sisterege sohanem-hallott, csakmaga tudott szók özönét feléjük, akik sorokat bon-tottak, törvényt hamisítottak s élni akarnak építő munka nélkül abból, hogy magyarok. Pogány dühe nem egyszer nyerseségek oda-fröcsentésig ragadtatja. Itt nincs akar-at-cenzura, előkészíttség többé! Itt csak egy Tor-rens indulat-áradat vesszett sodra van, mely elé hasztalan volna gálat pécézni.

Átmenet nélkül csöndesedik, borzongat a szava. Kétségtelen, hogy pátosszal beszél, teat-rális sokszor. De látszik rajta, hogy tudja ezt és gyönyörködik benne. Egész különös arcán a gyönyörűség. Neró, aki színész-nagyságnál él-deleg. De bármit tegyen is, hamis hangot nem fog és előre tudatos célját eléri mondani való-jával.

Jó szónok Szabó Dezső? Isten tudja. Tal-lán nem is szónok. A szónak valami féltistene. Új rethorikai műfaj amit mivel, mint ahogy írásaiban sem jár íaposult ösvényen. Nincs a beszédjében semmi rendszer, vagy ha van is: a váza seholsem ütközik elő megállapíthatólag. Nem látom az alapot, pedig meg is kell, hogy legyen, mert biztos emeletet vont föléje és már telőzi is. Belepillantottam előadásának „jegye-zei“-be. Szeletke papirosra néhány betű. Kezdő-betűk, karikák, csillag. Valami jureca chiffre. Inkább hieroglif. Szaggatott, de amit mond és ahogy mondja: azt csak ő mondhatja. Nem in-dokol: törvényeket hirdet. Nem levezet, hanem megállapít. Nem mond, hanem kijelent, mint ahogy nem „eljön“, hanem: megjelenik. Nem művész, hanem lobogó zseni. Egy ember, aki egyszer terem szazesztendőként a magyar hu-muszából.

Erzem, kellene mégis néhány szó arról, amiket mondott. A mutatóujjával magyarázta s közbe lába kiverle harsányan dübörögve min-uen szó taktusát, mintha örök indító énekszo-vegét tanította volna be egy messziről nygelo egész nemzetnek.

— Nem — akarok — — bántani — — senkit. — — Semmi faji. — — Semmi vallást. csak engedjék meg, hogy ezt az én szegény, drága, szép fajtámat ne adjam a pusztulásnak. Nem — — hagyom — — nem — — a ke-zében a kolauzót!

— Aztán pedig fölvetek egy kérdést. (De előbb szabad levennem a manaszettámat, mert átkozottul szűk?) Mi hát a faj tulajdonképp? Az emberiség individualitása. Ami ezt akarja

kioltni: magát az embert akarja meghamisítani. Magyar vonatkozásban nem — — türöm! Nem — — engedem! Válság az amit a világ él. A természetes egoizmus nem valósulhat meg, belső vagy külső akadályok miatt. A válság legjob-ban a magyar fajt fenyegeti. Az ő külön vál-sága olyan, ami gyakran a halálhoz hasonlít. Nem — — engedem — — meghalni a fajtám! Nem — — engedem! Pedig nem magyarko-dom én. Mert aki igazán magyar, a magyarkodást sohase szereti.

Kassákról beszélt aztán és az új irodalom-ról. Az irodalmat csöddel fenyegető, mellőzött tehetségtelenekről, akik epébe mártott lótal igyekeznek kioperálni a kultúrából azokat, aki-keket mindig dicsérniük kellett, míg megunták és maguk lemaradtak. A tehetségtelenek ébredése és trösztje, a kergült, féktelen, hazug kritika, a hazugság jegyében születő irodalomtörténet már nem csak a jelennek réme, hanem a jövő szüve is. Meghamisított irodalom-törtétre municzió-zik a magyar világ. Hogy történt ez?

A cingárok, a nyilszelek összejönnek. Ke-serően odaköpi, hogy az egész eddigi kultúra: marhaság. A szellemi kommunizmus ideje eljött. Nyüzsdüljenek föl az elnyomott tetvek! Előre! Le a tehetségekkel! Mikor pedig a magyar író már azzal se szabad, hogy beérje, ha: tehetség. Mikor pedig a magyar szellem azt se engedheti meg többé magának, hogy csak a szépet ke-resse!

Faji szempontok, faji célok, ideálok nélkül ma főlöslég, dözsölés, bűn minden, a legszebb magyar írás is — fejezte be ígértetését a régi ország a régi házában új szónoka, akik nemzetének kikiáltójává avatott zsenije s a magyar elhivatás.

P. Gulácsy Irén.

Borgarnilurák, hencse-racok, rendelésre és készen is kaphatók.
GIDALI MANO
kárpitos, Str. Gierogarla (volt Uri-utca) 2. szm.

MEGSZABADUL
a ruházkodás minden gondjától, ha
20 heti, vagy 5 havi
részfeljelzésre
vásárolja be minden textilszolgáltatást a
HELLAS

őrujorgalmi R. T.-nál

Oradea-Mare, Str. Avram Iancu
(Kossuth-utca) 14 sz. — Telefon 96.

Orási választék női és férfi szövetekben, vásná-ban, zselék és készlet és mindenféle mezőruhákban, kelengyelekben szonyegekben stb. stb.

Ezüstözést
KALENDA
céj
Gumi
áru, va-lamin varrógep
és kérekeparajvito masina nyjara

Ehgyomorra fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

IGMANDI keserűvíz

10 elvágat,
kellemes közérzést
és munkakedvet biztosít

Az IGMANDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvízzel

A falu sem fizethet mindent

*

Egész objektíven, minden személyes el nélkül adjuk elő az alábbi esetet és vonjuk le belőle a konzekvenciákat.

Bihardiószeg község költségvetésében 600.000 leit vettek fel a jegyzői lak újja építésére. A jegyzői lak rossz állapotban van és így kijavítása indokolt. Az építés költségeit felsőbb helyen annak idején jóváhagyták.

A község lakosságát az idén váratlanul más teher sújtotta. Az ismeretes módon elrendelték a község költségére az állami iskola felépítését. Ez 670.000 leibe kerül és ezt az összeget kivetették a lakosságra. Nem volt mit tenni: fizetni kellett. Hiába mondja az adótörvény, hogy más adót, mint amit ez a törvény előír, kivetni nem lehet, az iskolaépítési bizottság az „ajándékot” behajította.

A bihardiószegieknek ez a horribilis összeg éppen elég volt egy évre.

A községi előjárás elén a községi főjegyzővel, mindamellett a mult héten napirendre tűzte a jegyzői lak építését is. A lakosság megrökönyödött, hogy megint 600.000 leit fognak rajta behajítani. Ciortin János vármegyei főjegyző ki is szállott a napokban Diószegen, hogy az árlejtés kiírása iránt érdeklődjék. A falu három vezető tagja kijelentette, hogy az idén nem bírják már az újabb összeget kifizetni, mire Vidican községi főjegyző úgy nyilatkozott, hogy ő viszont majd gondoskodni fog az összeg behajtásáról és ha kell, — erre a célra a csendőrséget is igénybe veszi.

A diószegiek a Nagyvárad szerkesztőségéhez fordultak, hogy mi ügyekezzenek ezt az újabb kiadást felőlük elháritani.

Erdeklődtünk Ciortin János főjegyzőnél a kérdés mibenléte felől. Akként nyilatkozott, hogy a jegyzői lak igen elhanyagolt állapotban van, becsorog az eső, télen lakhatatlan, az építési összeg fel van véve a költségvetésbe és így az árlejtés kiírása szabályos és jogosult. A vármegyei hatóság nem illetékes elbírálni azt, hogy iskolaépítésre kellett a diószegieknek pénz adniok, az a községi költségvetés keretein kívül történt és a kettő egymással össze függésben nincs.

Formailag teljesen igaza van Ciortin Jánosnak, de mi lényegében másképpen ítéljük meg a kérdést. Igaz, hogy az iskolai építéshez a prefektúrának nincs köze, de a meztelen tény mégis az, hogy ugyanazok az emberek izzadták ki az iskolaépítési 600.000 leit, akiken most a jegyzői lak építéséhez szükséges 600.000 leit az idén be akarják hajtani. A község lakossága már belenyugodott a jegyzői lak átépítésébe, de nem számított rá, hogy ezenfelül időközben egy másik hatóság erőnek erejével állami iskolát is épített velük. A jövőhagyott költségvetés nem szentség s a méltányosság azt kívánja, hogy az újabb 600.000 lei kiadást halasszák a jövő évre. Az iskolaépítés elrendelésekor magának a jegyzőnek és az előjárásának fel kellett volna hívni a felsőbb hatóságok figyelmét, hogy a lakosság az idén magára vállalta már a jegyzői lak építésének terhet, két olyan tkintélyes szolgáltatást egy esztendőben nem lehet követelni. De ha ezt el-

mulasztották, akkor most a jegyzői lak építését kell jövőre halasztani. El kell végezteni a jegyzői lakon a legszükségesebb reparációt, de a lakosságon az idén ismét 600.000 leit bevasalni csak azért, mert a költségvetésbe felvették és mert az adót csendőrről is be lehet hajtani, nem méltányos.

De mi ebből az alkalomból egy általános tanúságot is le akarunk szgezni. A mi nézetünk szerint azok után a nagy iskolaépítési kiadások után, amiket az idén a községekre zúdítottak, nem volna szabad engedélyt adni nélkülözhető és halasztható újabb beruházások végrehajtására, még ha azokat korábban el is határozták. Egyáltalában arra kell felhívunk a prefektus és az alispán urak figyelmét, — és ezért írjuk le az egész esetet — hogy az *ujjonnan megválasztandó képviselőtestületek összeüléseig tiltsák meg a községi lakosság minden felesleges megterhelését*. A községek — ha véznán is — de valamelyest visszakapják önröndelkezési jogukat és maguk fognak dönteni építkezési, adózási, háztartási ügyeik felett. Képtelenség az, hogy pár hónappal a készülő községi választások előtt valahol akár maga a jegyző, akár a központi hatóság még beruházásokra szorítsa a lakosságot. Mikor egyes iskolaépítések drágasága, a munkálatba adások nem mindent meg megfelelő alakísága anélkül is eléggé megmagyarázzák mit jelent az, ha a községi lakosság nem szólhat bele döntőleg legsajátosabb községi ügyeibe, akkor nem szabad sehoh sem megengedni, hogy még sebtében a falusi lakosságot — és bizony leggyakrabban a magyar parasztot — arra szorítsák, hogy nem éppen egészséges fontos és még kevésbé sürgős építkezésekre, beruházásokra utolsó fillérjét is odaadja. Elhisszük mi, hogy csendőrről be lehet az adót hajtani az embereken, amit ők jószántukból nem adnak oda, de hát *arra való-e a csendőr és arra való-e a nép, hogy egymással szemben farkasszemmel nézzen és egymásban edáz ellenséget lásson*. Hat évig példás türelemmel és állampolgári hűséggel tűrte a nép — még pedig nemzetiségre való különbség nélkül — hogy róla-nélküle igazgassák, most tehát, mikor ez a korszak véget ér, nem lehet utolsó erőpróbaképen tölle még milliós adozatokat követelni. Várják be a községek ez idő szerinti vezetői, míg az új törvény alapján összeülnek a képviselőtestületek és majd saját maguk mondják ki: mit akarnak? Addig a pár hónapig csakis a községi adminisztráció zavartalan fenntartásához szükséges kiadásokat szabad teljesíteni. A falu sem bírja végtelenségig a terheket.

Figyelem

Helybeli és vidéki viszonteladók és vásárló közönség figyelmébe! Legjobb és legolcsóbb bevásárlási tórrás, ahol egy helyen szerezhethet be minden hentes, csemege és összes élelmiszer-szükségletét.

TÓTH SÁNDOR

Sir. Gen. Holban 46 (Uri- és Szaniszló (volt Szécs-utca) utcáival szemben. Téli szaloni, száraz kolbász elismert csemege paprikás szalona és mindenféle tartható és száltható hentes és csemege áruk nagyraktárral!

Hárommillió — állampolgársági okmányokért

Az állampolgársági hivatal most fekteti fel fekönyvekbe azt a több mint hetvenezer nagyváradit nevet, akik kétszázévenül honosai ennek az államnak. A nagy munka befejezés előtt áll s mint egy második anyakönyvi hivatal fog az állampolgársági részort a közönség rendelkezésére állani. Hiszen az állampolgársági bizonylat ma a legfontosabb okmányok egyike lett s mindeféle ügyirathoz elmaradhatatlanul csatolandó. Az illetősi bizonyítványt is az állampolgársági okmány helyettesíti s minden jó családnak négy-öt másodlatra van legalább évenkénti szüksége. A tanács előtt most egy javaslat fekszik, amely négy kategóriát állít fel a szükséges bizonyítványok kiállítás díját illetőleg. A négy kategória, — dicséret a javaslatkészítő szociális érzékének — progresszív alapon van meg szabva: 50 leitől 500-ig, 500 leitől 1000-ig és 1000 leitől 5000 leig szurkolandók le azok az összegek, amelyekért a szerencsés állampolgár okmányai birtokába juthat. Ha jól vesszük és nem pénzért vesszük, ez a keserves okmány annyi keserv, áldozat, utánjárás és izzadság után ingyen is megilleti azt, akit megillet. Mert nem lehet letagadni, ugyancsak megrostálták azoknak a számát, akiket megillet.

Szerintünk tehát indokolatlan minden

LINOLEUM Haas Lipót

legnagyobb linoleum és szőnyeg különlegességgel áruház

Főlerakat: ORADEA-MARE

Bulevardul Regelo Ferdinand No. 5.

Lerakatok: CLUJ, TIMIȘOARA.

Mélyen leszállított árak!

Felöltőszőrű gummikabátok

legnagyobb választékban, elegáns fazonban 900-1500

VIASZOS VÁSZON

prima minőségű gyönyörű mintákban

80 cm. széles mtr.	100.—
100 cm. széles mtr.	125.—
125 cm. széles mtr.	145.—

BŐRVÁSZON

kárpitosok, kocsigártók, könyvtárak részére nagy választékban

115 cm széles 115.— Leitől feljebb.

LINOLEUM

szébbnél szébb mintákban

70 cm. széles	135.— Lei
90 cm. széles	170.— Lei

padlóbevonásra mintázott vagy parket-linoleum

200 cm. széles négyzetméterenként 237.50 Lei

Kapható 250—300 méter szélességben is.

SZŐNYEGEK

Sírapa futószőnyeg 70 cm. széles	96.—
----------------------------------	------

" 80 cm.	139.—
----------	-------

" 90 cm.	163.—
----------	-------

Ágyelő szőnyeg „Boucie“	125.—
-------------------------	-------

Ottomán takaró „Karamani“	1600.—
---------------------------	--------

Két oldalán használható ebédőszőnyeg	
--------------------------------------	--

nagyon szép mintákban 200x300	1730.—
-------------------------------	--------

Ezenkívül nagy választék függönyben, fali szőnyegben, táblorírók, mindenféle gummatárcák, tornacipők, sarlapok, játékaru, gummatárcák stb. stb.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Az összes raktáron levő **cipők** bámulatos olcsó áron árusítatnak el. **Sohasem létezett kedvezőbb bevásárlási alkalom**

Szelejtés cipőáruház Színház mellett

külön díjazás akkor is, ha az indok az állampolgársági hivatal megszervezési költségének a viszatérítése. A polgárság adózik cseget, negyven taxát fizet és akinek nincs üzlete, van egy pudlikutyája, egy szőlőprése, vagy egy kétkerekű taligája. Ezek a taxák az adminisztráció ellátására valók és ha külön színház is egy állampolgársági okmány megszerzése, semmiesetre se olyan speciális élvezet, amelyért ötven-től ötven leies antré kötelezhető. Ami jár, az jár. Ha valaki állampolgár, akkor is kiadandó, ha éppen úgy nincs ötven lei rávalója, mintahogy a szájától kellene elvonni az ötven leit. Minden tabella labilisan mutatkozik és gyakorlatilag igen nehéz alkalmazható. A szívekbe és a zsebekbe nem lehet belelátni és akármilyen igazságosnak is tartjuk másoktól az állampolgársági hivatal robotoló tisztviselőinek a megjutalmazását, nem ez az a mód, amely könnyűszerrel megoldja ezt a kérdést. Ha csak kétszáz leiel számítjuk is a kiállítás díj középárfolyamát s tekintetbe vesszük, hogy legalább tízezer ilyen okmányt fog kivenni Nagyvárad polgársága, kétmillió lei jön ki igen tekintélyes végösszegként. Nagyvárad munkátlán munkásai, megsejcsolt és küzdő, csőd előtt álló polgársága meginnog egy újabb kétmillió kiadástól. Ami nem is kétmillió, mert hiszen *nyári fórumon át kell kilincselni*, amíg csak a kiírt összeg lefizetése van hátra. És mindegyik fórumán akad valami fizetni való, valami bélyeg, illeték, nyomtatványok és egyéb szokásos díjak. Tehát nem is kétfő, hanem legalább hárommillió leibe fog kerülni Nagyvárad polgárságának, hogy elismertetése után igazolni is tudja állampolgárságát.

Hárommillió lei nem olyan bagatellösszeg, amelyet jutalmazásra lehet szánni. De nem féltjük mi az állampolgársági hivatal hajszolt munkásságú tisztviselőit ettől a főnyereménytől. Ebből a hárommillióból valóban nekik fog a legkevesebb jutni. Ha ugyan a tanács jóváhagyja ezt a javaslatot és nem talál jobb helyet a hárommilliónak. Mondjuk a polgárság zsebébe. Minden jól van ott, ahol van és ha tényleg van ott még irma hárommillió, tekintetes tanács, hagyjuk hadd maradjon ott.

(bl.)

Mindannyiunk érdeke jól, olcsón ruházkodni!!

1 m. prima cerna zefier	Lei 40
1 m. békebeli lilom vaszon	Lei 54
1 m. schweizi himzett batiszt	Lei 60
1 m. jehernemű vaszon prima	Lei 40
1 m. valódi trancia mosó delain	Lei 46

Állandó nagy raktár cipőváznak és belsőruhának
Witrael Vilmosnál
Str. Avram Jancu (Kossuth utca) 2. szám
Sas kávéházzal szemben.

Értesitem Biharmegye és Nagyvárad város nagyérdemű közönségét, hogy

férfi szabó üzletemet

Josif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1. sz. alól
Str. Rimanóczy-utca 1. sz. alá
(Royal kávéház mellett) helyeztem át

Teljes tisztelettel

WEISZ E. ZSIGMOND.

„Ének két halotti maszkról”

Fekete Tivadar versfűtete

Erdélyben ő a „poète maudit”. Az átkozott költő, akinek véreben lángol a bűn és büntetés. A büntetés az, hogy költősorsra kőztünk született.

Bűne pedig az egész élete, a maga szép szennyességébe hajmeresztő perverzizákba facsarodott fantáziáival.

Fekete Tivadar két maszkról énekel. Két emberről, akik az oltárrá vált gyürt-párnás helyen szólnak:

„Így, későn még a szent halált se féljük
s halotti maszkról már két sápadt fejünk”

Amit ebben a költőben nyújt, az mégis, az mandragóra, az hasis, kokain. Ovakodjanak tőle a hétköznapi erkölcsök és józan idegrendszerek. Amit Fekete Tivadar mond, attól szemünk előtt tüzes karikák táncolnak, attól legrejtettebb éntünkben felsikolt a beteg állatlás. Meg kellene kövezni ezt az embert a közérköcsiség nevében, ha mondani valót az arisztokrácia gyönyörű purgatóriumán keresztül nem a legkétségtelegebb irodalmi magasságba tudná a költő felfelé vinni. Minden egyes versét ez a bravur menti meg a förtőbe való behullástól. De megmenü és tilalomfának eleje ülteti azt a felismerést, hogy amit Verlaine és Bandelaire franciában kifejeztek, azt Fekete Tivadar nem kevesebb tehetséggel műveli magyarul.

Ennél löbbsz polgári lap hasábjain talán nem is lehetséges mondani Fekete Tivadarról. De ennyit mondani a legkonzervatívabb fórumra is rákötelez Fekete művészete.

Az „Ének két halotti maszkról” Aradon jelent meg az „Uj Genius” kiadásában. (—)

Autogénheggesztési munkáit

ne vigye kontárokhoz, sem másodkézbe csináltatni, mert sokkal olcsóbban és jobban megkapja

Óriai és Fiedler

autogénheggesztő és fémparteipéknél, ahol minden fajta munkát felelősség mellett végeznek
Szerda Episcopul Radu (Sztaroveszky-utca) 9.

Rendkívüli áreszállítás

1 mtr. I-a siffon	28 Lei
1 „ batist, minden színben	29 „
1 „ mosó Crep	33 „
1 „ félgyapjú delain	39 „
1 „ duplaszéles batiszt	69 „
1 „ duplaszéles grenadin	54 „
Kartonok óriási választékban m. 42 „	
Zefirek gyönyörű színekben m. 49 „	

Ezen olcsó árak csak néhány napig tartanak.

AU PRINTEMPS

volt **MISSIR** cég
Royal kávéházzal szemben.

Sorsolás a kolozsvári városvezetésénél

Délután 4 órakor az 5 számú első emeleti teremben

visszavonhatóanul július 29-én

Három bizalmi férfit választ a jelenlévő közönség a maga köréből, kik a sorsolást ellenőrzik.

Dr Cosma János kir. közjegyző, a városi és pénzügyi hatóságok képviselői

végzik a húzás tényleg.

A nagyközönséget felkérjük minél nagyobb számban jelenjenek meg és ellenőrzik a sorsolást

A sorsolás rendje:

1. A hivatalos bizottság megalakul.
2. Bizalmi férfiak választása.
3. A sorsjegyszámok számbavétele és urnába helyezése a közjegyző által a hivatalos bizottság és a bizalmi férfiak ellenőrzése mellett.
4. Az egytől negyvenig elnevezett sorsjegyeket 200 Leit nyerne.
5. A negyvenötől negyvenkilencig bezárólag kihúzott egyenként 80 Leit nyerne.
6. A kilencvenhátodiknak, kilencvenhetediknek, és kilencvennyolcadiknak kihúzott számok egyenként 100 Leit nyerne.
7. A kilencvenkilencediknek kihúzott szám 5000 Leit nyer.
8. A századiknak kihúzott szám 10.000 Leit nyer.
9. A százegyediknek kihúzott szám nyeri a főnyereményt: a másfélmillió lei értékű Torday-ut 25. szám alatti főúti emeletet villát telekkel.

Vásárolni vidéken csak július 25-ig
Kolozsváron pedig július 28-ig lehet
Később már szerencséséjét elmulasztotta:

Siesszen a vásárlással, mert elkészik!

200 Lei egy sorsjegy!

Elárulitók: Nagyvárad, Industria Bank R. T. Hegedűs Hírlapreda, Ernőhályfalva: Cultura könyvkereskedés, Ernőhályfalva: Takarékpénztár R. T.

Videkről megrendeléseket 203.50 Lei előzetes befizetése ellenében készpénzzel teljesíti a főbizonyos

Sirocco, Cluj Str. Reg. Maria 14.

NAP és ESŐERNYOK

legújabb kivitelben, mélyen leszállított árban.

HARISNYA raktáramat teljes egészében kiárulom.

BLUM VILMOS, Köröspart

Értesitem Biharmegye és Nagyvárad város nagyérdemű közönségét, hogy 17 év óta fenn

tűzőszalonomat

Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1. szám alól Regele Ferdinand (Rakóczi) ut 20. szám alá (az udvarba) helyeztem át. — A n. e. közönség szives partiógását kérve, teljes tisztelettel

IZSAK LIDIA.

PODOL

egyetlen biztos szer a lábizzadás ellen.

Ara 30 lei. Kapható gyógytárakban, drogeriákban. Megyei foltarakat Farkas István Apolló-drogeriája, Oradea-Mare

NEURALGIE JURIST

azonnal elmulasztja a migrénes idegbántalmakat és a

fejfájást

vigyázzunk az erdelti csomagolásra

Kapható: minden gyógyszerárban és drogeriában.

PACSAY uri-szabó Str. Sztaroveszky-u. 11. = Elsőrendű uri ruhákat készít.

Mindenütt sokan buktak az érettségien

Most már megállapítható a nagyvárad-i érettségienél a bukás-arány. A Gojdu-liceumban működő bizottságnál a szóbeli eredmény meglehetősen jó volt, ellenben a Doamna-Olteanu leányiskolában működő bizottság előtt a jelentkezők 75 százaléka elbukott. Ezek jóformán valamennyien ki-sebbségi diákok. Ennél a bizottságnál jelentkezett 85 diák, szóbelire bocsájtott 57 és végleg átment 21.

Három vármegye diákjai felett itélkeztek a nagyvárad-i bizottságok. Az eredményt az új rendszer szerint pontokban fejezik ki. Az összes érettségire jelentkezett növendékek között a legtöbb pontot kapta Biró József zsidó-liceumi tanuló. Biró Márk polg. isk. igazgató fia és 8 ponttal ő vitte el az elsőseget. Utána következnek Meer Pál 78, Albutiu Mihály 75, Pártos Ervin 74, Dan Ludovic 74, Spiridon Leontin 72, Papp Luciu 71, Adler Imre 7. A Gojdu-bizottság előtt levizsgáztak összesen 39-en.

Aradról jelenti tudósítónk: Az aradi érettségi vizsgák eredményét ma hirdették ki. 104 érettségire jelentkező közül 27-en tettek csak le a vizsgát. A legjobb eredményt a Ghica-leánygimnázium érte el, amelyben 13 növendék közül 7-en vizsgáztak sikerrel. A Moise Nicora állami gimnáziumban 23-ból tizen tettek sikerrel érettségét. Az aradi katolikus főgimnáziumban 27 növendék közül 6-an vizsgáztak sikerrel. Az állami reáliskolában 91% bukott meg. Ugyanis 23-ból csak kettő tett sikerrel érettségét.

Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi két gimnáziumban 106 növendék közül 26-an mentek át az érettségi vizsgálaton. Így az érettségire jelentkezetteknek 74%-a megbukott.

Tizenöt éves kis leány az élet fertőjében...

Csenévész kislány, piszkos, rendetlen ruházata, ha így elnézem a szigorú szavú rendőrtisztek kérdéseire felelő Cs. Lujza tizenöt és fél éves kislányt, nem tudom belőle kinézni a démon, aki szerelmet árvulva tengetheti életét. A tizenöt éves kislány, aki nincs is még túl a gyermekjáték boldog korszakán, már is lekerült a legmélyebb fertőbe, ahonnan már nincs visszatérés...

Tegnap éjszaka a Mária királyné-terem posztoló rendőrszem kézen fogott egy gyereklányt, aki férfiakat szolgáltatót meg az utcán és pénzt kért tőle. A rendőr bekísérte a központi kapitányságra a kislányt és ma a kihallgatásán előmeredt egy magános, mindenkitől elhagyott szomorú élet.

Kolozsváron született, szülei nem is emlékeznek, kéthárom éves volt, amikor elvesztette őket. Azóta Szilágyosmlyón élt, dolgozott, míg hat hónapig elzolgált egy fiatalember 100 leírát és csomag csokoládéért megejtette. Egy hete van Nagyváradon, azóta minden este kiállt az utcára és árulta a testét. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 25. szám alatt lakott Tinkónánál, aki sohasem kérdezte tőle, hova megy késő éjszaka. A törvény őrei nem engedik elzúlni Cs. Lujzát, most javítóintézetbe küldik. Igaz, hogy emberséges tettük csak nem fogja visszaadni az elzúllott kislányt az igaz életnek, mert szívügy érték már a trágár szavak és nemcsak testét becselenítették meg ott a szilágyosmlyói éjszakában, hanem a lelkét is. Lelket formálni nem képes a javítóintézet, kár, nagyon kár...

Van szerencsém értesíteni Biharmegye és Nagyvárad város nagyérdemű hölgyközönségét, hogy Budapesten 12 évig fennállott „Diana” haszfűző szalonomat áthelyeztem Nagyváradra Str. Vlahuța (Szt. János-utca) 48. szám alá. — A nagyérdemű hölgyközönség szíves pártfogását kérve maradok Kiváló tisztelettel:

M-me Löwy
a „Diana” szabadalmazott haszfűző szalon tulajdonosa.

Ledererné férje iránt való szerelmével védekezik és azt vallja, hogy Prónay-tisztek a gyilkosok

Budapestről jelentik: Zsúfolt teremben érdeklődők szárai előtt folyik a Lederer-tárgyalás, amely azonban alig produkál már valami újat. Magasrangú katonatisztek, ügyvédek, színészek, nemzetgyűlési képviselők szorongnak a teremben, amikor Radocsay Jenő rendőrkapitány kihallgatására kerül sor.

Radocsay volt az a rendőrtiszt, aki először ment ki Ledererék Tölgyfa-utcai lakására, amikor a csepeli csendőrség tudomása hozta telefonon a pesti rendőrségnek a Dunába dobott kutyahulla gyanús történetét. Radocsay elmondja, hogy várakozott a ház előtt, amikor este tízkor megjelent az asszony. Bemutakozott, hogy a rendőrségtől van, amire Ledererné roppant megijedt. Ez az ijedtség volt az első gyanús tünet, amikorra a kapitány a lakásban szénézett, az asszony borzasztó zavarban egyszer csak kibökte:

— „Kapitány úr, elmondok mindent, két nappal ezelőtt a férjem agyonlőtte Kozleka Ferenc henteset, mert rajtakapta, amikor szerelmi ajánlatával üldözött. Megöltük, feldaraboltuk és a hulla egyes részei még fenn vannak a padláson.”

— Az első pillanatban látszott, folytatta tanuvallomását a rendőrtiszt, hogy nem szerelemről volt szó. Előkerült a hatvanmillió is, amelyről az asszony már az éjszaka beismerte, hogy Kodelkái volt. Később oda módosította vallomását, hogy ez a hatvanmillió volt az ő steierországi öröksége. Ledererné különben hamar megtört és egy alkalommal sirva jelentette ki: „Kapitány kérem, nekem az egész életem csupa házugság volt.”

Ledererné tiltakozik Radocsay vallomása ellen és azt mondja, hogy a kapitány nem értette meg az ő német beszédét. A bíróság egy próbából megállapítja, hogy Radocsay kitűnően beszél németül. Ledererné magából kikelve kiabál az elnök szavai után, hogy a rendőrségi vallomását csak azért tette, mert a rendőrkapitány gazmebernek mondotta az urát és ez, férje iránti szerelme az oka, hogy mindent magára vállalt. A rendőrtiszt ezt után a bíróság megesketi vallomására.

De nek elnök mielőtt a további tanuvallomásokat folytatná, ismertetni Ledererné rendőrségi vallomását, amely teljesen beismerő és arra vonatkozik, hogy ő beszélt a pénzszomjával az urát a gyilkosság elkövetésére. A felolvasás után Ledererné elfogott leveleire került a sor. Ledererné ebben a következőket írja: „Jól tudod, hogy mennyi házugságot vállaltam magamra miattad és mennyi veszedelemnek tettem ki magamat. Hogy néznél ki, ha én most az igazat megmondtam volna. Miért akarod, hogy magamra vállaltam, hogy Kodelkával viszonyom volt, hiszen te jól tudod, hogy az nem igaz. Figyelmeztetlek rá, hogy meg akarlak menteni.”

— Na lássa, mondja az elnök Lederernéhez, ebben a levélben nem figyelmezteti férjét, hogy álljon már elő azokkal a

Prónay-tisztekkel és mondja meg, hogy azok ölték meg Kodelkát. Ekkor maguk előtt, ha a Prónay-tisztek meséje volna az igaz, kinyílna a börtön ajtaja és kimennek külnének az írtózatok gyalázatból. Önök a katonai főtárgyaláson úgy viselkedtek, mint az utolsó cigányok. Támadtak egymást, súlyosabbnál-súlyosabb módon. Ön vádolta férjét, ő is önt, mind a ketten a bőrüket próbálták megmenteni. Alapos a gyanu, hogy az önök lelkét más szörnyű bűnök is terhelik, ön ebben a levélben erre céloz.

Ledererné hazugságait továbbra is fentpróbálja tartani, de látszik, hogy ezekben a mesékben már nemcsak a bíróság nem hisz, de ő maga sem.

Milyen szintársulatot akarunk

Szervezkedés előtt áll a nagyvárad-i színház és ezt az alkalmat a „Nagyvárad” tegnapielőtti számában időszerűnek tartotta arra, hogy általánosságban figyelmeztessen az elmúlt szezon hiányosságaira. Tette ezt a „Nagyvárad” azért, hogy a mulasztások a jövőben ne ismétlődjenek s tette kifogásait a színház iránti jóindulattal amit bizonyít az is, hogy a lap a kritikáját egy immár bezáruló szezonnak sem az elején, sem a közepén, hanem a végén hangoztatta.

A mi kritikánk célját talán éppen az, akinek szolt: Gróf László értette meg leginkább s neheztelte legkevésbé. Ilyenket mond válaszában: „Belátom, hogy a társulatnak hiányai voltak. Feladatokat a jövőben nem fogom elhanyagolni s új, kiváló művészeket szerződtetek és igyekezni fogok megszerezni a legjobb új drámák és vígjátékok előadási jogát... Tudom, hogy most nem lehet az a kifogás, hogy nincs időm, mert valóban meg van rá az időm, hogy a várad-i igényeket kielégítő módon szervezzem meg a társulatot.”

Annál különösebb tehát, hogy a „Nagyvárad” cikkének jóindulatú rekrimínálásaiért (és semmiesetre sem prejudikálásaiért) a mulasztását belátó és ügylőtszik törekvéseiben igen ambiciózus direktor helyett egyes nagyvárad-i lapok sértődnek meg s védik azokat a mulasztásokat, amiket a direktor férfiasan beismer. Egyik lap egyenesen úgy reflektál a „Nagyvárad” cikkére, hogy így meg úgy, ő nem fogja engedni, hogy bármilyen apropóból zsinget feszítsenek a színház jövő szezonja elé azzal, hogy a közönséget cleve elriasszák köteletségének (t. i. a színházbajlásnak) teljesítésétől. Majd így meg amúgy, útját állják az utóbbi féten elhangzottakhoz hasonló l'art pour l'art színháztaadásoknak.

Hát itt meg kell állani egy szóra. Ki kell kapcsolni a vitából Gróf Lászlót, aki beismeri mulasztásait s aki jobb jövőszent ígér nekünk az elmultnál. Mi bízunk

A newyorki burleszk versenyen aranyéremmel kitüntetett

VIGJÁTEK MŰSOR

8 felv., látható ma, vasárnap és holnap, hétfőn

a Dorian Terraseon és a Dorian film-

színházban Idomított elefántok,

macskák, krokodilusok, ku-

tyák, teknősbékák stb.

Előadások kez-

dete 3, 5,

9-kor

berne, hogy szavának áll s ezzel magunk részéről vele a vitát befejeztük. Ellenben gyűrjük fel az ingujjt s nyúlunk a darázs-fészekbe. Nézzünk szembe színpártoló kollégáinkkal s kérdezzük tőlük: mi vagyunk-e azok, akik passzióból támadjuk a színházat?

Ezeknek a soroknak írója talán nagyon sok ellenséget éppen azon az alapon szerzett magának, mert mindenkor élesen mert szembeszállani a közönséggel, valahányszor a közönség bármilyen is így a színház iránti kulturkötelezettségét is elhanyagolta. És a „Nagyvárad” tegnapelőtti, jobb szervezkedésre buzdító cikke éppen ezeknek a soroknak írójától meglepően mérsékletes volt.

Tehát:

Amit cikkeinkkel elérni akartunk, az összefoglalható abban, hogy jövőre jobb társulatot akarunk annál, mint amit a „nébátsd a magyar kultúrát” jelszava alatt az elmúlt szezonban mukkanás nélkül elviseztünk. Hogy pedig álúriügyek hánytorgatásával ezt az akaratunkat ne inszínuljálk, bármilyen kényes is személyekhez nyúlni, kénytelenek vagyunk előterjeszteni azokat az irányelveket, melyek szemmel tartásával a jobb ensemblé Nagyváradon is megszervezhető.

Negatív irányelvek: Ne szerződtesse jövő szezonban a direktor olyan női tagokat, akiknek minden színházi kvalifikációja az, hogy budapesti orfeumpódiumokról a köztudatba mint a legdémonibb garminak játszották be magukat s egy szezon alatt egyetlenegyszer találtak magukraszabott szerepet a: — fügefalevélben. Viszont nem szükséges a direktornak olyan tagokat sem szerződtesni, akik eredménytelen kivonultak, mint primadonnák a köztudatból s tavalyelőtt egy szomszédvárosban már csak direktori brachiummal tartották magukat a világot jelentő deszkák fölött. A harmadik női operett-tényező, ki tavalyelőtt Pintér Böske és Kovács Kató után következett a ranglétrán, még nyújthatna valami illuziót a régi sarcsijában, de vezetőszerpektől valamivel hátrább fokozandó.

Ne alacsonyítsa le a direktor a színészi hivatást azért, hogy szőlőszereplőknek havi 1500–4000 leies fizetéseket biztosít.

Pozitív irányelvek: A prózái együttesben a fiatalabb férfierőket igénylő szerepek köréket be kell tölteni. Szerződtesse a direktor türelhető megjelenésű, értelmes, beszédhibáktól mentes fiatal tagokat; ez a követelmény azt hisszük igen minimális. Kell azonkívül a társulathoz legalább egy friss drámai szende, egy naiva és egy szégszínész, akinek nem árt, ha komikai vénája van.

Ezeknek a tagoknak becsületes fizetés kell adni s amennyiben a direktor a színház iskolá növendékeit karkötelezettséggel használja fel, fizesse őket felleptenként, amint azt teszik budapesti színházaknál is, nehogy az az erkölcsileg ferde szituáció nyomja bélyegét a színházra, hogy a kar tagjai — bár tandíj fejében — de maguk fizetnek azért, hogy játszassanak.

Végül pedig: a színház műsorát úgy kell összeállítani, hogy ne csak egy-két szíger esélyei biztosítsák a közönség érdeklődését, hanem programmos, tiszta célkitűzésekkel az érdeklődést állandóvá acélosítsák.

Ezek volnának a javaslataink. Nem követeljük mi sem az operettek kiküszöbölését, sem azt, hogy a darabok kiállításá puritanizmusba belefuljon. És eszünk ágában sincs, hogy a közönséget a jövő szentől elriasszuk. Ellenkezőleg: akarjuk, hogy szeptembertől kezdve senki, de senki nagyvárad ki ne tudja vonni magát az alól a varázs alól, amely a publikumunk egy jó társulattal szemben kutya-kötelességévé teszi a színházbajárását!

T. G.

Pérchné inzultált egy ügyészségi tisztségviselőt

Tegnap délelőtti megjelent a királyi ügyész előtt Perchy Ferenc letartóztatott ügynök öccse és ugynevezett beszégetési engedélyt kért. Dr Sovrea Valér vezetőügyész éppen nem tartózkodott hivatali helyiségében és így egyik tisztségviselő ő fogadta Pérchné öccsét és a vizsgálóbíróhoz utasította, mint aki kiadhat beszégetési engedélyt a távollévő vezetőügyész helyett. Sőt, hogy gyorsabban megkaphassa az engedélyt, a mindenkién előzetes kiasszonyt leköszönt Perchné a vizsgálóbíróhoz.

Az ügyészségi tisztségviselő kiállította az engedélyt, amikor megjelent Perchy Ferencné és kérte, hogy neki is adjon engedélyt ugyanazon az engedélyen. A kiasszony megtagadta Pérchné kérését, mire ez bangosan követte, hogy ő is jelen akar lenni, amikor a beszégetés megtörténik. A kiasszony újból megtagadta Pérchné kérését, majd azt mondta, hogy ne beszéljen ilyen közönségesen. Ekkor Pérchné teljes erővel arculvágta a mitsem sejtő kiasszonyt.

Az inzultált tisztségviselő azonnal védelméért fordult dr Sovrea vezetőügyészhez, akinek utasítására azonnal feljelentette Pérchnét a büntető járásbíróaságnál.

Szép és helyes dolog, hogy Pérchné olyan lelkesen próbálja bizonyítani férje ártatlanságát és mindent elkövet, hogy az adatokat egybegyűjtse. De megbocsáthatatlan, hogy annyira megelégedik magával, hogy egy ügyészségi tisztségviselőt hivatali helyiségében inzultáljon. A kellemetlen ügynek még lesz folytatása a büntető járásbíróaságnál.

Mert magyar nyelven vannak bejegyezve az adatok

Fröhlich János húsnagyiparos került legelőbb az adókövető bizottság elé. A kincstári előadó a maximumot javasolta kivételre. A nagyiparos képviselője hivatkozott arra, hogy rengeleg vesztesége volt.

— A Fröhlich-féle hentesáru üzlet — mondta a kincstári képviselője — nagyon jól megy, a legjobb bolt a főúton. A veszteségekről nincs tudomásunk.

A cég képviselője erre átszolgáltatta a hivatalosan lejegyzett és szabályszerűen vezetett üzleti könyveket, amelyekből kijelölte az évi veszteségi tételeket, amelyeknek fedezésére Fröhlich János kénytelen volt eladni a szállóját egymillió 200.000 lejért s ebből hozta rendbe az üzemet. A kincstári képviselője erre kijelentette, hogy a felhozott adatokot nem veheti figyelembe, mert a tételek magyar nyelven vannak bejegyezve a könyvekbe. Miután a rengeleg tételnek hiteles fordítása olyan összeget veit volna igénybe, amely nem áll arányban az esetleg elérendő adóösszeállításai, a cég felajánlta könyveit, elalóit a könyvek lefordításától s megelébberte a kivételt.

A tárgyalása ez ügynek a napokban lesz. Az adókövetéshez rem kívánunk hozzájárulni, csak azt tartjuk sérelmesnek a kereskedőkre és iparosokra, hogy a könyvelési bejegyzéseket azért nem veszik figyelembe, mert magyarul

írják be az üzleti könyvekbe. Nagyon egyszerűen megoldható volna a kérdés, ha olyan tisztségviselő funkcionálna az adóhivataloknál, aki tud magyarul. Nem lehet olyan súlyosan büntetni azért egyetlen kereskedőt és iparost sem, mert magyarul vezette a könyveit, amihez törvényes joga van.

Viktória Vatta és Kötszerárügyár új kezekben

Mint értesülünk, a Viktória Vatta és Kötszerárügyár részvénytöbbségét Grünberger volt tenkei szesznagykereskedő megvásárolta, kinek személye garanciát nyújt a vállalat tovább fejlesztéséhez. A vállalat üzemigazgatója továbbra is az agilitásáról és kiváló szakképzettségéről ismert Bartisch Hermann maradt.

A június 30-án megtartott közgyűlésen, — melyet a részvényesek, illetve a lépő igazgatóság megbízásából Biró Sándor vezetett, — új igazgatóságot választottak, melynek tagjai lettek: dr Fischer Imre kórházi főorvos, Grünberger Izidor (új), Grünberger Sándor (új), a Grünberger és Várnai cég beltagja, Biró Sándor (új), a Nagyvárad Agrár Takarékpénztár r.t. igazgatója, Bartisch Hermann, Kohn Gábor, a Fedol Művek tulajdonosa és Bogdán Mihály. A felügyelőbizottság tagjai lettek Bárdosi Kornél ezredes, tépáranosok, Cherciu János iparfelügyelő, Asztalos Ernő (új) kereskedő és Csanda Endre gyógyszerész.

A közgyűlést követő igazgatói ülés az igazgatóság elnökévé, valamint a vállalat vezérigazgatójává Grünberger Izidort választotta meg.

Két lap sajtópöre

A Gyilkos című hetilap azt írta a Brassói Lapokról, hogy a budapesti kormány tartja fenn, de ugyanekkor a román kormánytól is felveszi a szubvenciót. Emiatt Brassói Lapok sajtópört indított Győri Illés István, a Gyilkos szerkesztője ellen. A sajtópört nagy érdeklődés mellett két napja tárgyalja a kolozsvári törvényszék. Súlyosan vallott Szőgyényi Kiss István hírlapíró, aki szerint a Brassói Lapok a magyar kormány szócsöve.

A tegnapi tárgyaláson dr Ghilezán Livius a Gyilkos szerkesztőjének jogi képviselője éles vitába keveredett dr German Traiannal, a Brassói Lapok jogi képviselőjével. A vitának az elnök vetett véget, aki is felszólította az ügyészt vádbeszédének megtartására. Nesztor ügyész indítványt tett a tárgyalás elhalasztására és a Brassói Lapok tulajdonosainak azonnali letartóztatására. A törvényszék kimondotta, hogy az iratokat átteszi az ügyészséghez. Az elnapolást illetőleg pedig úgy határozott, hogy a per anyagát érettnék találja ítélet hirdetésre. Ezután az ügyész elejtette a vádat Győri Illés István ellen, akinek a

Atlantic mozgó

4, 7 és 9 1/4 órakor

Apolló mozgó

3, 6 és 9 órakor.

Délutáni előadás az Atlantic nyári mozgóban. — Ma, vasárnap

Harry Piel

a „Gyorsabb, mint a halál”

hatalmas 7 felvonásos kalandorfilmben.

A szünetben fellép ADAM MIHAIL, a kis filmművész, Jackie Coogan riválisa

Vörös kipálott gyermek testnek Höfer krém és puder kell

Brassói Lapokkal szemben támasztott vádjait beigazoltak találta. German dr ügyvéd vette át a magánvádát és hangsúlyozta, hogy obskuros tanuvallomások alapján támaszthatja csak igazoltnak az ügyész Győri Illés ráglmait, ezért kéri a vádlott elítélését.

A bíróság este nyolc órakor hirdette ki az ítéletet, amellyel Győri Illés Istvánt felmentette a vád és követkevényei alól.

ÚJ DONSGOK

Jön: a VIHARMADÁR, Dorian film!
Jön: a VIHARMADÁR, Dorian film!
Jön: a VIHARMADÁR, Dorian film!
Jön: a VIHARMADÁR, Dorian film!
Jön: a VIHARMADÁR, Dorian film!

* A kereskedők és a záró. Tegnap dr Fried János, a Csarnok titkára megjelent Catana rendőrprefektusnál és az új munkaszüneti rendelet egyes szakaszainak módosítását kérte. Ezek szerint azok a bankok, akik délután kettőtől dolgoztak reggel nyolc órától, kérte dr Fried János, hogy ezentul is így dolgozhassanak és ne legyenek kötelezve egy órától három óráig szünetet tartani. Kérte dr Fried János, hogy a piacon áruló fűszer- és gyarmat-áru kereskedőket is kötelezzék a déli egy órától három óráig tartó munkaszünet betartására, nehogy veszedelmes konkurenciát neveljenek azok ellen a kereskedők ellen, akik pontosan bezárnak a törvényben előírt időben. Azonkívül kérte dr Fried János Catana prefektust, hogy miután Nagyváradon hétfőn és pénteken betartás van és a vidéki közönség a közpénz délutáni órákban visszautazik, ne kötelezzék ezeken a napokon a déli zárórát. A prefektus megígérte, hogy ezen már nem áll módjában segíteni, hanem azonnal jelentést tesz a népielőtti miniszternek és tolmácsolni fogja a kereskedők kérését.

* Esküvői hír. Frisch Marci és Mandel Hugó folyó hó 7-én, kedden délután 1 órakor a Zárda-utcai nagytemplom udvarán tartják esküvőjüket, melyre rokonaikat, jóbarátait és ismerőseiket ezúton is tisztelettel meghívjuk.

* A géptulajdonosok tagjaink figyelmébe. Közljük t. tagjainkkal, hogy központi vezetőségünk Románia legrégibb biztosító intézetével, a magyszebeni "Transsylvania" Ált. Biztosítóbank részvénytársasággal, tagjaink mindennemű biztosításának előnyös elhelyezése érdekében, szerződéses viszonyba lépett. Érdeke tehát minden tagunknak, hogy bármennyű biztosítása ügyében mielőbb hozzánk forduljon, vagy meglévő kötvényeit nálunk bemutatassa, amikor is szövetségünk hivatala Oradea-Maren, Str. Principele Mihai (Gerliczy-utca) 14. szám. készsággal fog felvilágosítást nyújtani. A Géptulajdonosok Szövetségének Igazgatósága.

* Orvosi hír. Meer Samu dr, a munkásbiztosító pénztár volt kiváló főorvosa, több hetes karsladi szabadságáról hazaérkezett és orvosi működését úgy a pénztárnál, mint magánpraxisában a mai napon újból megkezdte.

Dr Guttman Jenő külföldi utjáról hazatérve, ismét rendelt sebészi és női betegeknek délután 3-5 óráig Strada Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 6. sz. I. em.

* Letartóztattak egy kereskedőt hitelzési csalásért. Székelyudvarhelyen üzlete volt Kelemen Lajosnak, aki a télen, amikor tudta, hogy pár nap múlva csődöt kérnek ellene, Nagyváradra jött és több száz ezer lei értékű áru tvásárolt össze még a régi bizalom alapján. A Textil-Import RT-től, Abrahám Ferenc és a Hitter Testvérek cégtől vásárolt és ezek a cégek, miután a csőd bekövetkezett, hitelzési csalásért feljelentették Kelemen Lajost. Az áru egy részét meg is találták Kelemen fivérének, egy Székelyudvarhely melletti községben, Kelemen pedig letartóztatták.

* Előjegyzések a társulati felső kereskedelmi iskolában. A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok felhívja azokat a szülőket, akik gyermekeiket az általa fenntartott fiú- és női felsőkereskedelmi iskolába akarják beírni, hogy saját érdekükben gyermekeiket előjegyeztessék, különösen az első osztályokba, mert a kellő időben nem jelentkezők hely hiányában kimaradhatnak. Az előjegyzés folyó hó 6-án kezdődik és folyó hó 12-ig tart az iskola igazgatóságánál d. e. 11-12 óráig. Az Elnökség.

* A legkacagatóbb vigorát mindenkinek meg kell nézni, aki szereti a zenét és jól akar szórakozni.

! ? DANTE ? !

* Új fordulat a Bódís üzlethelyiség ügyében. Megirtuk annak idején, hogy a Ferdinánd király körüti Bódís üzletért újból kitört a viszály Bódís Ferenc és Bucurenciu volt főhadnagy között. Bódís Ferenc, — amikor pár nappal ezelőtt Bakó Bálint végrehajtó lepecsételte az üzlethelyiséget — feljelentette a végrehajtót hivatalos hatalommal való visszaéléssel. A feljelentés ellen felfolyamodott Bucurenciu főhadnagy és a vádtanács tegnap igazolta Bakó végrehajtó törvényes eljárását. Egyben elrendelték, hogy dr Palánky Kálmán vizsgálóbíró törje fel az ajtón lévő pecsétet és jelenlétében pakolják ki Bódís Ferenc összes értékeit.

PUPELINEK, zefírek, grenadineok és batistók mélyen szállítva Leitner Márton R.-T.-nál

* Halálozás. Mint részvétellel értesülünk Bosnyák Gergely kir. törvényszéki irodatiszt 60 éves korában elhunyt. Temetése holnap, hétfőn délelőtt háromnegyed 9 órakor megy végbe a Bunyitay ligeti lakásáról. Gyászolják bános özvegye és számos rokonai.

Mint részvétellel értesülünk Nagy Ferenc 38 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 6-án, hétfőn délután 6 órakor lesz a biharmegyei községi kórházban.

* Ma fog véglegesen eldőlni a nagyváradai bajnokság sorsa! Mindenki már befejezett ténynek tekinti, hogy az ideai bajnokságot ismét a NAC. Figyelemmel kell lenni azonban arra, hogy hátra van még a NAC-nak egy erős mérkőzése az Egyetértséssel, amely ma, vasárnap délután 6 órakor kerül előtérbe a Károly trónörökös pályán. Ezt a mérkőzést ha a NAC tényleg megakarja védeni a bajnokságot, feltétlenül meg kell, hogy nyerve, mert ellenesetben az örök riválisa, a szimpatikus Törökvis viszi el a bajnokság pálmáját. Tekintettel, hogy a futballban nincs lehetetlenség, a NAC minden erejével és lelkesedésével kell, hogy belefeküdjön a küzdelembe, ha nem akarja, hogy meglepetés érje. Előzőleg 2 órakor Bihorul-NAC Ifjusági bajnoki mérkőzés, 4 órakor Egyetértés-NAC szövetségi díjmérkőzés. Mérsékelt helyárak.

Selyemfénylő tuszer, grenadin függöny és ágyterítőre 150 - 200 cm. HAJNAL és ROZSA cégnél.

* A Halló Amerika e héten még négyszer kerül színre a színházban. Igyekezzék tehát mindenki eljutni ezekre az előadásokra.

* A legbiztosabb és legjövődélmezőbb tőkebefektetés! Dollár és román lei megtakarított készpénzt kihelyezi budapesti bérházakra, gyártelepekre és magyarországi mezőgazdasági nagybirtokokra I. helvü jelzálog biztosítékkal évi 30% kamat mellett Magyarország békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth Bank Jelzálog Osztálya Budapest, Vilmos császár-utca 45. Bankpalota. Alapítva 1906. évben. Szóbeli és írásbeli felvilágosítással szívesen szolgálnak Romániában fennálló bankképviselőink.

* Bomba 6 lej az Eldorádóban.

! ? DANTE ? !

* Herzl emlékünnepe. Impozáns kezek között fogja a Nodi Zsidó Ifjuság Herzl Tivadarnak a cionizmus nagy vezetőinek emlékét megünnepelni. Az ünnepély az Apolló helyiségében július 12-én, délelőtt fél 11 órakor lesz.

* Pozsony J. festőművész legújabb stúdiumaiból és párisi tanulmányútjában készített festményeiből egy kollekciót állított ki Kornweisz képeretező üzletelyiségében. A kiállított képeket a műbarátok legteljesebb figyelmébe merjük ajánlani.

* Új vizsgára bocsátják az érettségizett diákokat. Bukarestből jelentik: a Neamul Romanesc, amely rendszerint igen jó értesüléseket szokott szerezni közoktatási körökből most egy szenzációs hírt közöl. Kijelenti, hogy maguk a liberális kormány tagjai is erősen kritizálják Anghelescut és az a vélemény, hogy a miniszter az érettségiztető bizottságok tagjainak kinevezésénél igen nagy hibákat követett el, éppen ezért a diákokat az ősszel újabb vizsgára bocsátják.

GÉPKONSTRUKCIÓK

és javítások, Stada Alexandri 48
Törött géprészek garantált hegesztése

* Szabóruházati munkások. Folyó hó 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Munkás-otthonban Str. Cuza Voda No. 24. Bérrevízió és a fuzió napirenddel taggyűlést tartanak. Okvetlen és pontos megjelenést kér a Vezetőség.

* „Enyveshát” fényképészetét a Sasaló Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 23. Steinerpéküzlete épületébe helyezte át. Amatőrök felvételeit jutányosan, tisztviselők, nyugdíjasok, vasutasoknak 20 százalék engedmény. Utlevélek vízumoztatását vállaljuk.

* Dugulás, aranyeres bántalmak és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József” keserűvíz biztos segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a „Ferenc József” víz alhási megbetegedések eseteiben is gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

100 Leiért 150.000 Leies

KIS URADALOM

Kolozsvár
fővasutállomása mellett

Ergedélyek miniszteri számai: Pénzügy 5219-925, népielőtti 34901-925, belügyi 06818-925.

Huzás 1925 aug. 1-én

Sorsjegy elárusító helyek
Nagyváradon:

Angol-Osziák bank Cal. Reg. Ferd.
Restaurant Alex. Bonz n Reg. Maria 7.
Nagyvárad: Leszámitoló bank Reg. Maria 1.
Berkovits Restaurant Nicolae Iorga 19.
Cafeneaua „Minerva” Piața Unirii 4.
Favorit Csemege üzlet Piața Unirii 6.
Dohánytőzsde (Simon) Mihailu Viteazul 3.
Központi Újság roda Reg. Ferd. 10.
Cafeneaua „Elite” Reg. Maria 2.
Jelinek virág üzlet Reg. Maria 3.
Dohánytőzsde (Benes) Str. Alexandri 7.
Dohánytőzsde (Sonnenwirth) M. Viteazul 6.
Restaurant Papp, Mihailu Viteazul 10.
Restaurant Kovács Blau, M. Viteazul 6.
Nagyvárad: Hitelbank Nicolae Iorga 2.
Rause & Co. Rakici cukrászda Reg. Ferd. 9.
Dohánytőzsde Nasch, General Mosoiu 3.
Fodrász Ierem Klein, Avram Iancu 22.
Cafeneaua Transylvania Piața Unirii 5.
Belvárosi tőzsde: Cal. Reg. Ferd.

Zürich, július 4. Zárlat: Berlin 122 háromn., Amsterdam 06 háromn., New-york 515 fél, London 2506, Páris 2417 fél, Milánó 1875, Prága 1527 fél, Budapest 0.0072 fél, Belgrád 302 fél, Bukarest 237 fél, Bécs 0.0072:55, Varsó 98 háromn.

Hohenlohe herceg, a váradai csodadoktor-kanonok

(1794—1849)

Irla: Nagy Márton, egykori főszolgabíró.

II.

Az ilyen erős suggestiónak remek példát láttam magam is a sokak által lecsinyelt „hegyi doktor”: Németh Sándor reg barátom teleghatálatlan csodakuráján. Egyenesen bámulatraméltók az ilyen erős suggestiók hatásai, különösen ideg-
testjokban, az önbizalom felébresztésével, meggyógyulás erős hitével.

S bár megmegyarázni nem tudom, tudásként hiszek egy alipnotiszmusban, mint a telepáliában. A hipnotikus jelenléteknél magyarázata teljes biztossággal megállapítható nincs. Valamint a telepátia sem tartozik a megbízható termé-
zeti jelenségek sorába. A hipnotikus suggestiót, mint gyógyító eljárást ma már egkivalóbb orvosaink szerte a világban trási sikerrel alkalmazzák. Különösen a zók idegessége, a hisztéria gyógyításánál amulatos az eredmény (görcsök, merev-
ségek, bénulások, hangtalanság, csuklás, álmatlanság, étvágytalanság). Herceg Ho-
henlohe első kísérletét a getinchen eltor-
zult Schwarzenberg hercegnőn, meggyó-
tódással szerinti, ily hipnotikus sugalma-
zással végezte bámulatos sikerrel, termé-
zetesen enélkül, hogy tudatában lett volna cselekedete hipnotikus sugalmazá-
sának! S a Reiner Bertalan könyvében felsorolt összes gyógyításai Hohenlohe hercegeknél, valamennyien a hipnotikus suggestio csodálatlan eredményei.

Egy asztaltáncoltató szellemidézésen magam is megkérdeztem az épen jelen-
ésben szereplő lelkét Columbus Kristó-
nak, hogy voltaképpen melyik esztendőben is fedezte fel Amerikát? De nagyon rossz emlékező tehetsége lett századok folya-
mát a nagy léleknek! Eponssággal nem emlékezett vissza — 1492-re. Vagy tán asztaltáncoltató társaim voltak gyengek a történelemben és földrajzban?...

De ha már a szellemidézéseknél tar-
unk, el kell mesélnem két telepátias vo-
naikozási részletet is Hohenlohe herceg váradai életéből.

Egy Ferdényiné nevű szép asszony tyóni ikerkezett a hercegehez. „Elmegyek s addig!” A herceg nevet a furcsa kije-
ntesen. De annál inkább megremül, mi-
kor másnap a bájos asszonyka határhírtől
elülja. Es még azon éjjel beváltja ígérte-
t a szavartató asszonyka. Ott tétel a püspök
gyánál. Szája mozog, mintha imát vagy
gyónást mormogna. De hang nem jön ki
ujakán. A megremült herceg csengettyü-
zmórját rángatja. Bejön a komornyik;
de ősszerogy a kuszobon egy hangos
kiáltással: „Jezusom, Mariam!”

— Mit jertél meg? Kit láttál? kérdi
a herceg a magához téré cselédet.

— Ferdényiné nagyasszonyt láttam
Hercegséged ágyánál terdelpelni, ahogy a
terfőn láttam tegnap.

Ezt maga beszélt el a váradai társa-
ságnak a bizonyára szavahiheő főpap.

Ugyanigy jelent meg a herceg előtt
egy menyasszony korában elhalt fiatal
uri leány, kit Hohenlohe akart összees-
kelni vőlegényével.

A kis menyasszony hirtelen halálai
elhelt Váradon, épen akkor, mikor a her-
ceg Bécsben időzött. S mielőtt még a
gyászirt vette volna, álmában megjelent
a herceg előtt menyasszonyi ruhában,
mirluszkoszuval lejtén, kezében kereszt-

tel. (Igy feküdt a koporsóban is.) Megírja
Váradra a látomást a főpap. De mielőtt
levele Váradra érkezett volna, veszi a
gyászirt a menyasszony hirtelen halá-
láról. Akkor éjjel halt meg, mikor a her-
ceg előtt megjelent álmában.

Ezt a két kis történetet nemcsak jó
nagyapámiól hallottam; de olvastam a
„Magazin für Heilkunde” valamelyik év-
iolyamában, sok hasonló csodálatos tá-
voibálító, telepátias megdöbentő törté-
netkéik társaságában.

De tudok én a csodadoktor-kanonok-
ról vidámabb kalandot is, melyet meg de
Latour gróf ír le franciához illő szellemes-
séggel Hohenlohe herceg életéből emléké-
iratában. A francia gróf Váradon a dzsi-
dásoknál szolgált ifjú éveiben és épen a
hercegnél volt vendégségben, mikor nyolc
erdélyi ménló által röplött szánkón ven-
degüt érkezik hozzá La Roche Jaquelin
francia tábornok. Oroszországból jó a ma-
gas vendég s az alföldön akar tovább
ulazni. Akkorisjban volt ez, mikor az or-
szágszerte hírhedt Sobri Jóska félelmete-
sen tüdőöklő csillaga ragyogott legénye-
sebben a puszták egén. A herceg azt ta-
nácsolta a tábornoknak, hogy csak nap-
pal utazzék az alföldön s mindig legyen
a kezégyében néhány pisztoly, golyóra
föltve. Maga is — ugymond a kiváló el-
beszélő herceg — majdnem rosszul járt
a muli évben, mikor Tisza-Füredre utazott.

Kocsisa rossz utra tévedt. S éjszaká-
nak idején egy pusztai csárdába jutottak,
ahol hat főlegyverkezett szegény legény
nem valami barátságosan fogadta. Sze-
rencsére megpillantott egy hegedüt. Nagy
szívszorongásban fölkapta s húzta-húzta
a rablóknak a Váradon tanult legirisbebb
csárdásokat, ahogycsak birta, estétől reg-
gelig. Egész éjjel hangversenyezett — ha-
sonlóan a farkasverembe esett cigányok-
hoz — a félelmes szegény legények mu-
lattatására, kik reggel aztán, miután jól
kitáncolták magukat, negy kegyesen el-
bocsátották. Nagy veszedelemből szaba-
dult meg; mert kevéssel azután elfoglák
a zenekedvelő haramiákat s mert több
gyilkosság derült ki rájuk — felakasztot-
ták őket egy szálig.

— Önkéntelenül mosolyognom kellett
Hohenlohe herceg elbeszélése alatt — írja
emlékiratában de la Tour gróf — mert
otthon a herceget Franciaországban, mint
szentel láttam lefestve, térdre borultan,
kezeit imára kulcsolva, elragadtatásban
égnek meresztett szemekkel. S most —
saját pompás humoru előadása nyomán
— előttem állott, mint a csárda muzsi-
kusa, a kurjongató zsványokat táncol-
tatva, amint vesztül hegedül a részegen
ordító betyároknak, közös korszóhól iszo-
galva velük a rabváltató vinkót.

Herceg Hohenlohe püspök aztán 1848-
ban, a kitört szabadságharc elől osztrák
földre menekült. A gondolkodásában tö-
lünk idegen ember felt, hogy a forradai-
márok őt is felkoncolják.

Es 1849-ben meghalt Salzburgban 55
éves korában, ahol addig széltüőtten, el-
telelve ideigelték le életének utolsó esz-
tendejét.

ZSOLDOS tanintézet

Budapest, VII., Donány-u. 51.
Telefon: József 124—47.

Az ország legrégibb és legismertebb előké-
szítő intézete. A legjobb sikerrel készíti elő
középiskolai magánvizsgákra, érettségire viték-
kelés, beszültetési kedvezmény. Teljes anyagi felelősség.

NYILTTER*

HETI ÉRTESÍTŐ!

BEFÖTTES-UBORKÁS-ÜVEGEK

Leszállított években
Gyógyszeres Üvegek-
tápályok
Eszenciás Üvegek
Fogyvált hűtők és
pópek
Uhorka- káposzta-
gyálak

Szálloda, kávéház, el-
terem porcellán, üveg,
éveszköz felszerelés
sokai elcsón.
Bordórukt alnappa
gyári tokár
Tábla, ablaküveg
Ké, korallcsés, ablak
üvegezés

Frajli **Komlós** Test-
vérek

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. N. Iorga (Zöldfa-utca) 13.
Telefon: 372.

A 60 év óta fennálló

Glücksman cég

Piața Unirii (Szt. László)-tér üzletét is-
mél felszerelte békeminőségű

vászon és női divat

árakkal, melyeket elismert
szolid árákon árusít.

Háló, ebéd-
és kisháló
BUTOROK megér-
keztek
és legelőnyösebben beszerezhetőek

Wallerstein Ferenc utódai,

DANIBERG és WALDNER

butoráruházában

Str. Nicolae Iorga (Zöldfa)-utca 21. szám.

Finom és olcsó áruk

a 20 idágaról elismert

Rónai & Kohn

(Sas-passage) női és férfi divatára üzletében
dus választékban kaphatók.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész, Sas-passage 20 szám

Saját ké-
szítményű **SÉRVKÖTŐK, HÁSKÖTŐK,**
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

Pásztor Árpád: Tolszoy Irigédiája L. 220

Amzel utoda, Stern Sámuel

שרעון ארטה כשר

étterem, Piața Mihai Viteazul (Nagypiac-tér) 7.
ujonnan átalakítva és megnagyobbítva megnyit.
Aboncsneket, társas estélyek és lakadalmak
rendezését, olcsón vállalom.

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejtájst is elmulasztja

Vasuti kedvezmények

Írta: Verner Kálmán,

Amint azt a kibocsátott hirdetményből olvassuk, a hadirokkantakat, hadiözvegyeket és hadiárvaikat arról értesíti a Hadi-gondozó Hivatal (I. O. V.), hogy 10 évre szóló és évenként csak egyszer láttamoztatható arcképes igazolványt ad ki részükre, mellyel a vasuton hetvenöt százalék engedménnyel korlátlanul utazhatnak.

A hadirokkantoknak csak a rokkantságot megállapító, a hadiözvegyeknek pedig (kiknek még akkor sem szűnik meg az igényük, ha időközben férjhez mennek) csak a nyugdíjaztatásukra vonatkozó iratokat kell felmutatniuk, az arcképeknek kívül ezek alapján nemcsak ők, de gyermekeik is 21 éves korukig élvezik e kedvezményt. Csak a 14 éven felüli leánygyermeknek kell községi előjárói bizonyítvánnyal azt igazolniuk, hogy férjhez nem mentek.

A nagy világegyetem ezen szerencsétlen áldozataival szemben a humanitásban legmesszebbmenőbb eljárás sem mutatkozhatik elegendőnek, minthogy a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik nyugdíja a jótékony egyesületek által nyújtani szokott segéllyel együtt sem oly összeg, mely megélhetésük fedezésére elegendő lenne; mégis kettős szempontból lehet üdvözölni ezen jótékony intézkedés megtételét.

Kétségtelen ugyanis, hogy az egyenyed áron való utazással lehetővé van téve az, hogy a háború áldozatai a jelenlegi nehéz megélhetési viszonyok között keresethez jussanak, mert főleg a mai nap, midőn a vasuton való utazás költsége újból emelve lett, mód és alkalom nyílt arra, hogy odautazhassanak, hol valamelyik cikk ára lényegesen olcsóbb és a cikkeket oly helyre szállíthassák, ahol azt jövedelemmel értékesíthetik.

Helyes és célravezető, hogy az arcképes igazolványokat egy évben csak egy ízben kell láttamoztatni, mert a központba való felesleges beutazás (az idővesztés és utazási költségek) től mentesülnek.

De a nagyközönség érdekében is előnyös ez az intézkedés, mert a háború áldozatainak ezen létküzdelme folytán a piacon is nagyobb a kínálat és így olcsóbb a kereslet. Nap mint nap olvassuk a kofák úzérékezésén bosszankodók kitöréseiről, mennyivel többet olvasnánk ezekről, ha a vasuti költségnek csak egynegyed részét fizetők munkája az ár letörésére kihatással nem lenne, merthá vásári napokon a reggel megérkező vonatok utasait megnézzük, azok kétfelében hadirokkant, hadiözvegy, vagy hadiárva ismerünk rá. Mennyivel többen lennének, ha az apró jószágoknak kézi podgyásként való szállítása nem lenne betiltva?

Midőn azonban a kormány ezen humanus intézkedése előtt örömmel emelünk kalapot, nem felejtkezhetünk el a háború többi áldozatairól sem.

A nyugdíjas tisztviselőknek egész gárdáját értjük ezek alatt!

Mert a tisztviselők legjobb tudásukat, egész ambíciójukat, teljes egészségüket adták az állam szolgálatába és azt annál inkább felmorzsolták, mert vagy tettelesen átéltek a hosszú háború borzalmait, vagy hivatalaikban nemcsak a saját, hanem hadbavonult társaik, tehát a nagyon is megszorított teendőket hivatalos órákon túl kellett elvégezniük. És mivel a most részükre járó nyugdíj oly kevés, hogy abból megélni képtelenek, az is szintén állami feladat lenne, hogy a társadalomnak ezen tekintélyes rétege megélhetéséről legalább is a hadirokkantak, özvegyek és árvaikkal szemben követett módon történjen addig is gondoskodás, amíg a megélhetésükre hivatott nyugdíj az élet szükségletei mérvének megfelelően valami módon elegendővé tétetik.

Ez annál is inkább szükséges lenne, mert a most nyugdíjban levő tisztviselők már akkor kezdtek meg szolgálatukat, midőn a vasuton való utazással oly kedvezmény lett megadva, hogy fél harmadosztályú jeggyel a második és fél másodosztályú jeggyel az első osztályon utazhattak. Ezen kedvezmény és pedig korlátlan utazásra a nyugdíjasokra is kiterjesztve lett. És megvolt ezen kedvezmény egészen az imperium átvételéig, pedig az ezen idő előtt nyugdíjba ment tisztviselők a részükre megállapított nyugdíjából teljesen gondtalanul, társadalmi állásuknak megfelelően megélhettek. Ezen szerzett jog úgy a tisztviselők, mint a nyugdíjasoktól is elvételét és pedig a tisztviselők most már csak fél másodosztályú jeggyel utazhatnak a második és fél első osztályú jeggyel utazhatnak az első osztályon korlátlanul, míg a nyugdíjasoknál még a korlátlan utazás sem lett megadva, hanem egy-egy évre csak 12 utazásra feljogosító lap lett kiadva, mely lapokat a jegyváltásnál annál inkább lebellyegeztetniük kell, mert ennek elmulasztása büntetést von maga után.

Méltánytalan pedig ezen eljárás, mert hiszen a nyugdíjas nyugdíjából magát sem képes eltartani, nemhogy gyermekeinek má megkezdett nevelését befizetni lenne képes. Ezért, de meg mivel a felemelt lakbért sem képes fedezni, a nyugdíjasnak foglalkozást kell keresnie. Az, hogy helyhez kötött alkalmazást kapjon, csak nagy ritkán fordul elő. Utazni kénytelen tehát, ámde megint itt a bökkenő. Egy év alatt 12 utazásra szorítva, bizony nem tudja megkeresni a család fenntartásához szükséges összeget és sokszor megesisik, hogy nem is az ő hibájából, hanem a jegypénztárnál tolongók sokasága miatt az utazási lap lebellyegetése elmarad és akkor a keservesen megszerzett csekély összeg is bűrságra mehet! Ez évben telik le a nyugdíjasok részére kiadva volt arcképes igazolványok érvénye, tehát újabb igazolványok kiadására kerül a sor!

Ezért is szükségesnek tartjuk a kormány előtt javaslatként felhozni, hogy a vasuti forgalom növelése mennyire országos érdek, azt fejtegetni a zóna rendszeres behozatala óta annál inkább felesleges, mert hiszen a gazdasági és más kiállításoknál most is megadni szokott kedvezmények nem adatnának meg, ha a régi elv változott volna és az is kétségtelen, hogy a szegény nyugdíjasok csekély nyugdíjából passzióból nem utaznak, hanem csak szükségből és az államnak a nyugdíjasok megélhetéséről gondoskodnia kell, mert a nyugdíjasok megélhetése állami érdek, mert megfelelő egyének tisztviselőkként csak akkor jelentkeznek, ha látják azt, hogy a már életüket állami szolgálatban eltöltötték anyagi érdekeinek előmozdítására minden kínálkozó alkalom felhasználatik!

Festékek, lakkok, vegyi termékek, háztartási cikkek, nűrnergi ecetek legjobb és legolcsóbb beszerzési forrása!

Schönzweig és Beer
nagyruház, Str. Avram I. (v. Kossuth-u.) 13.
Amerikai és Görög szivacsok közvetlen behozatala.
Anilin festékek Ruhák festék gyártólakata különlegességek

Poloska irtást, bármily elvetemült legyen, a legfinomabb butorból, faiból, olajfestményből rongálás nélkül 8 óra alatt felelősség lett kiírja Lovas K., Oltuz 111. Arad. Helybeli felvilágosítást díjlanul ad Weisz Gizi közvilágító Irodája, Mátel Besarab (Nyomda)-D.

SCHÖBERL ÁGYAK készen és megrendelésre kaphatók 3500 lei
ART KARPITOSNA, Str. Goshuo. (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig pal. Minden e szakmába vágó munkák legcsalább árban és felelősség mellett készülnek.

Üzlettem megnagyobbítottam folytatn raktáron levő cipőket ki- latlan olcsó árban árusítom ki-
Glück Zoltán Str. Nic. Iorga (Zöldia utca) (Csillag gyógyszerár mellett)

Selejtes harisnyák fehérneműk, keztyűk, cipők és mindenemű- vidaruk legolcsóbban beszerzhetők.

ABRAHÁM-nál Strada Rimanóczy-utca 4.

Női pongyolák már 175 Lei
Női kabátok . . . 1000 Lei
Női szövet ruhák . 450 Lei
legszébb kivitelben **Model áruház** Vlahuta (Szt. János)-u. 6.2.

Vas és rezbutort sodrony ágy- betétet gyárt **Madara** Tudor Vladimirescu (Magyar) ut. Sodrony készített, javított stb. stb.

Ablak- és tükröruvegek
FRENCZE
készít és elad, Vlahuta (Szt. János-u.)

M. C. STOPES
A szerelmi élet a házasságba
Igen hasznos szolgálatot tesz dr Stopes nők tömegeinek, akik előtt csupa puritanus musból a nemi kérdések minden bonyolult lepecsételt titok, noha anyákká akarnak válni. S szolgálatot tesz ifjú férjeknek is azáltal mikor a házasság titkainak lezárta kapu- dörömből. — Ára 198 lei. — Kapható a Hegedüs Hirlapirodában

M. C. STOPES
A szerelmi élet a házasságba
Szerző ügyesen és tudományos szempontból világítja meg a fogamzások ellenőrzésének fontos kérdését. Felülbíralja a használati levő módszereket s részletes leírását ad egy olyan módszernek, melyet ő megbíz- tonak tart. Ára 110.- Lei. — Kapható a Hegedüs Hirlapirodában

Kerékpár és varrógépek Saját kezemcémbe gyári égefelfelzománczolás nikkelezését és javítását legolcsóbban vállalom. Használt rekpárt, varrógépet veszek és eladok részletezésre is. Keré- pár gummik és alkatrészek legolcsóbban nálam kaphatók. „Eléna” varrógép, kerékpár raktár és javító műhely Mihai Viteazul (Napgyak)-ter 5. sz. aj.

BUTOROK legolcsóbban STEINER butorgyárosnál
S rada Avram Iancu (Kossuth-u.) 1. Sonten

A „NAGYVÁRAD”
MELLEKLETE

IPAROSOK LAPJA

1925. JULIUS 5
VASÁRNAP

Temekezési intézményünk

Irtta: Remminger István.

Evtizedek mulasztásainak pótlásán és javításán adozunk a mai iparos társadalom. A sokféle jöletti eredmények között legalkalmasabbnak és keresetűnek találjuk a temekezési segélyegyletet, mert k ennek az alapján terhetünk át a betegsegélyző nyugdíjintézet megalakításaira. A vezetőkön nem áll ezen nemes intézményeknek élete, de mulhaz azokon, kik ma jöletben érik magukat, kik életet és vagyonukat örök időkre biztosítottak látás és végül azokon, kik nem hisznek sem elemi kápatokban, betegségekben, sem elszegényesében.

Az indolencia a legmagasabb fokra hág egyes iparos társunknak azon kijelentésén, midőn azt mondja: „rá érek”. Igaza van Önnek iparostársam. A rá ér, hisz a zsebe jól van konzerválva. Teljesen győbiztonságban éri magát ezidőszert, de ki törődik a jövővel? On legkevésbé sem. En már tiam több konzervált zsebu iparosembert, mint On mégis gyűtenünk kellett a temetésre. Gyűjtőnk azért, mert iparos volt. De azok, akik azon radoznak, hogy temetési segélyegyletünk pár nap ulva megkezdhesse működését, nem törődhetnek zokkal, kik ezidő 40 évvel ráérték és ráérnek még 20 év mulva is beirathozni és egy szociális intézénget támogatni. Szomorú dolog volna olyan emberekre várni, akik csak önmagukkal törődnek és akik em akarnak másba bízni, csak a halhatatlanság és a konzervált zsebukban. En mondom Önnek, ha mindenki úgy ráér és oly jól szituált anyagi helyetben volna, mint On, akkor tényleg fölösleges volna a vezetőségnek az a haladhatatlan fáradsága s munkássága, amit most önzetlenül kifejt, hogy zt az áldásos szociális alkotást megteremttesse.

Valóságilag megdöbbentő az a hitlenység és bizalmatlanság, amivel egymás iránt viselkedünk. De ahhoz is lehetne bizelmünk, ha nem iparostársaink ránt. Nem vagyunk-e egyedül egymásra utalva és nemes egyedül kötelességünk váltva haladni és egymást támogatni.

Nem várhatunk tovább a tétovázókra és azokra, kik a mostani anyagi helyzetüknél fogva ráérnek ezen intézménybe belépni. Ep a jómódú iparosnak az anyagi és erkölcsi támogatására számítottunk, midőn ezen első lépést megtettük. Kiknek ezidőszert nincsen arra szükségük, hogy egy bekövetkező halálozás esetén az egyesület 8-10.000 lelt kiutaljon számukra. Igaz, hogy csak a szegényebb soru iparosok részére létesült e nemes és szociális intézmény, de vajjon ki van arról biztosítva, hogy gazdagon fog meghalni és ha mégis így talál lenni, egy nemes vonással nem hagyhatná azt a 8-10.000 lelt iparos jöteknycélra. Ezzel két célt szolgált: először egy nemes intézményt támogatott, második az a bekövetkező halálozás esetén a nem óhajtott kasszeget jöteknycélra fordíthatja.

De hála a megértőknek, kik ezen intézménynek e szükségét látják és érzik, már idáig is oly szép számmal jelentkeztek, hogy misem áll utjában, hogy még július hóban megkezdhesse működését. Azért kíváncsok, hogy mindazok, kik a gyűjtőíveken jelentkeztek felvétel végett s hogy személyi adataikat bemondják s a belépési díjat befizessék az egyesület ideiglenes helyiségében (Ipartestület haza, udvari földszinti terem) jelentkezzenek, mert ennek elmulasztása esetén a vezetőséget misem terheli, ha a tagok sorából kimaradnak.

A működési naptól számítva szigorúan ragaszkodunk kell az elfogadott alapszabályokhoz és csak 21-40 év közötti koruk vehetők fel csakis orvosi vizsgálatlalt a tagok sorába.

Nemcsak a vezetőknek, hanem minden egyes iparosnak kivétel nélkül kötelessége ezen intézményt támogatni és minél szilárdabb alapon fektetni.

PELDAADÁSUL

Mulhetti számunkban a menháznak történt adományok felsorolása között szerényen hűződött meg a borbély és fodrász iparosok adománya: (179 lelt összeggel). Ismerve azonban azon nemes intenciót, mely városunk borbély iparos társadalmát vezette

akkor, amidőn elhatározta, hogy az elaggott iparosmenház érdekeit felkarolja, nem hagyhatjuk a gyűjtést megemlítés nélkül. Példaadásul kell hogy szolgáljon ez városunk minden egyes iparosának, de különösen ipari szakcsoportjának, hogy kövesse a nemes, de egyben szükséges példát.

A menhely fenntartása a mai iparos társadalom feladata, az ő kötelességük gondoskodni, hogy az eltartáshoz szükséges anyagiak előteremtessenek. A megértő, a jószándéku emberek révén sikerül is ez, amint látjuk sikerül, ha egységes mozgalommal jönnek ennek segítségére. A borbély és fodrász munkások csoportja átlátták az iparos menház nehéz helyzetét és segítségére jöttek azzal, hogy megrendezik évenként a maguk „Elaggott Iparosok napját”, hogy ezen napon szerzett gyűjtés, vagy jövedelmük kishányadát ezen célra fordítsák. Így gyűlt az elmúlt évben össze circa 4000 lelt s így ezen évben 6179 lelt. Ugyanezt megtehett minden más szakma is, csak rá kell ébredni arra a tudatra, hogy az öreg, elesett és munkaképtelen iparosok támogatása és segítése elsősorban és mondhatnánk egyedül iparos kötelesség.

A fodrászok mellett példáulással kötelességünk megemlíteni még a husiparosok szervezettől is, kik havi 500 lelt segélye mellett ugyancsak 6000 lelt juttatnak a menháznak. Segítséget nyújt még a Bőriparosok Szindikátusa is, kik havi 150 lelt segítés mellett évenként 1800 lelt áldoznak ezen célra.

Iparosok! Iparos csoportok! Nézzetek a fenti nemes példát, kövessétek őket az Iparos-Menház segítésében, mert azért az Isten is megáld benneteket s az elismerés is fogja követni cselekedeteket.

IPARTESTULETI KÖZGYÜLÉS

Az ipartestületi székház átalakítása és kibővítése kapcsán elengedhetetlen pótlások és szükségesszerű újabb átalakítások váltak szükségessé. Ugyanis eddig csak a hivatali helyiségek helyesebb beosztása és kirendezésére történt határozat, míg a szervezkedéshez és az iparosok társadalmi életének felzárkóztatásához szolgáló helyiségekről gondoskodás eddig nem történt. Ezem mulasztás helyrehozatala céljából az ipartestületi előjáróság igen célszerű, praktikus és hasznos tervet dolgozott ki arról, hogy az iparosság megfelelő gyűléshelyre, érkező helyekre — gyűléstermekre — tegyen szert. Ezek mellett a társadalmi életének előmozdítására is alkalmas szórakozó helyekről is gondoskodni kíván. A jelenlegi átalakításból sok olyan anyag, téglá, ajtó, ablak, berendezési tárgyak váltak feleslegessé, amik csak az alátérítésként, ha ezeket az iparosság saját céljaira használja fel. Így tehát aránylag igen kevés költséggel modern, megfelelő és célszerű iparoskori és szervezkedési helyiséget teremthet magának az iparosság. Az Ipartestület előjárósága ennek keresztyulviteléhez a közgyűlés hozzájárulását és meghatalmazását kéri s ezért a mai napon rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésre a következő meghívót bocsátotta ki az előjáróság:

Meghívó. Az 1925 június 18-án tartott előjárósági ülés határozatából kifolyólag az Ipartestület július 5-én, azaz ma, vasárnap délelőtt 11 órakor másodszeri összehívásban a Kereskedelmi és Iparakamara helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: A testületi ház átalakításával szükségessé vált újabb átalakítások és építkezések engedélyezése. Ezen közgyűlésre azzal hívjuk meg testületünk tagjait, hogy mintán a június 28-ára előzőben összehívott közgyűlés határozatképtelen volt, a jelen alkalomból összehívott gyűlés a tagok számára való tekintet nélkül okvetlenül meg fog tartatni. Tisztelettel az Ipartestület előjárósága.

ORSZÁGOS IPAROS KONGRESSZUS

Az aradi áramutavásár alkalmából az Ipartestület Szövetsége országos kongresszust tart. A kongresszus idejét Aradra augusztus 9. és 10-ére tűzték ki, rendkívül fontos, és az iparosok életére rendkívül módon kiható tárgysorozat tárgyalása mellett. Az iparos kongresszusok mindenkor élénk érdeklődést váltottak ki az iparos társadalomból, még inkább érdeklődés kísér azonban ezen jelenlegi kongresszust, mert soha nem volt az iparosság oly

sok torturának kitéve és nehézségek elé állítva, mint napjainkban. Az Ipartestület Szövetsége erősen dolgozik máris azon, hogy a tárgysorozat minden egyes pontja kimerítő tárgyalás és ezek alapján előkészített javaslatokkal jöjjön elő. De gondoskodik arról is, hogy megmozdítsa Erdély rész iparos társadalmát arról, hogy azok részvételükkel a szövetség javaslati és intenciói mellé álljanak. És végül gondoskodik arról, hogy az iparosokért az általuk kívánt formák szerint okvetlenül tenni is kell valamit s hogy az iparosok érdekei figyelemre méltassanak. Az országos kongresszus tárgysorozatáról a magának a kongresszusnak jelentőségéről legközelebbi cikkeinkben még tárgyalni fogunk. Felhívjuk az iparosság figyelmét már most is, hogy egységes állásfoglalással támogassa a szövetséget ezen munkájában, mely szövetség pedig egyedül és csak azt szolgálja, hogy a kézműves iparosság érdekei meglegyenek védve.

A Temekezési Egyesület felhívása. A Nagyvárad Iparosok Temekezési Egyesülete felhívja mind azokat, kik az egyesületbe leendő felvételüket kérték és a járulékos belépési díjat még be nem fizették, hogy ezen kötelezettségüknek saját érdekében most már haladéktalanul tegyenek eleget. Ismételt figyelemztetünk mindenkit, hogy egyesületünk rövid időn belül megkezdje működését és mindenki önmagának tulajdonítsa, ha késői jelentkezése folytán kimarad. Jelentkezni lehet a hivatalos órák alatt 9-1 óráig és délután 4-6 óráig a Hitelszövetkezet helyiségében. Ipartestület, General Mosoiu-utca, 4. szám, udvari gyűlésteremben. Az Igazgatóság.

Kedvezményes tűzifa és fűrdőjegy az iparosoknak. Az ipartestület tagjai és hozzátartozói elsőrendű prima tűzifát házhosszállítva kedvezményes árban kaphatnak. Ugyancsak a Püspök-fürdőbe szülő fűrdőjegyek kedvezményes árban szerezhetők be az Ipartestület hivatalában a hivatalos órák alatt.

REPÜLŐGÉPEN
VONATON
VILLAMOSON
INGYEN UTAZNI

nem lehet, de olcsón vásárolni csak

RÉDER és JUROVITS

most megnyitott bűrlőleltében Calea Victoria (Kolozsvari-u.) 54 Templom-tér lelt, hol mindenféle cipőkellékek és bőrányagok, valamint fejszerek a legutányosabb árban szerezhetők be. Pontos kiszolgálás.

Bükkfa, tölgyfa, topolya
hálósobák

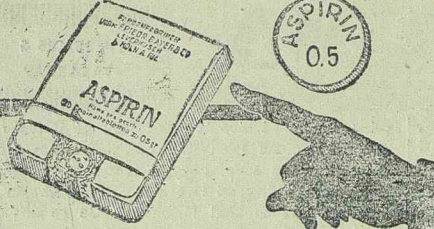
amerikai iroda berendezések, faszíjkorongok, talicskák, hordó csapok, closett ülések, facsilálrok, álló lámpák, kész szekerek és szekéralkatrészek kaphatók:

REIN MARCELL

Iráru- és butorgyarában.

ESŐERNYŐ legolcsóbb a készítőnél
ROSENBERG
TESTVEREK
Iorga (Zöldia u.) 8. - Behuzás javítás gyorsan készul.

Jo állást kap, ha a Gabelsberger-féle gyors és gépió szakiskola 8-án kezdő tanolyamára beiratkozik. Előadások minden nyelven, gyorsírás, gépirás, kettős könyvitel és összes irodai munkák. Strada General Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 3. sz., d. u. 2-5-ig.

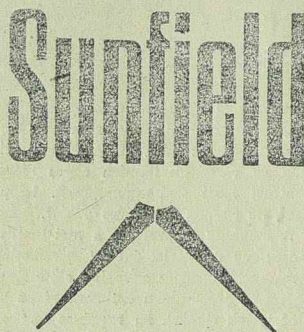
Ez a valódi csomagolása a bevált Aspirin tablettáknak a Bayer fele

Kitűnő fájdalomcsillapítószernek.

Csak eredeti, (6 vagy 20 tablettát tartalmazó) csomagolásban vásárolja, a fehér-zöld-piros pecsétbéllyel ellátva, s ügyeljen cégünk nevére, mely minden csomagoláson rajta van.

Csak nekünk van fogunk a valódi aspirin tablettákat gyártani. Minden más szabadon, zacskókban, vagy utánozott csomagolásban lévő ugyanolyan jónak ajánlott póiszerek csak utánozatok, melyeket vissza kell utasítania.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
Leverkusen bei Köln a. Rh.

Sunfield

szekrény papirjai a legjobbak

Primăria Oraşului Beiuş.
No. 1067.

Árverési hirdetmény

Beiuş rendezett tanácsu városának 1925 évi június hó 11-én hozott 68. számú tanácshatározat folytán ezennel közzhite tesszük, hogy a város tulajdonát képező a Malom-utcában fennálló városi malom 1925 évi augusztus hó 13-ik napján délelőtti 10 órakor nyilvános árverésen eladatulni.

Rikálási ár 200.000 (kettőszázezer) le. Az árverés az Államszámviteli törvény 70—84 §-aiban előírt feltételek mellett fog megvalósulni. Ezen törvénysszöveg szövege a Városháza 1. sz. irodájában ki vannak függesztve s azok olvashatóak hivatalos órák alatt bárki által bármikor megtekinthetők.

Az árverési feltételek a pénzügyi gazdasági tanácsos hivatalában közzétevére vannak téve.

Polgármester:

Tanácsnok:

(55) Cosma T. Nerva (55) Janosi Cor

32 év óta a Maria Királyné (vagy Széchenyi)-szállodában lévő óras- és ékszerüzletemet

kényeszerűségeiből ideiglenesen Strada Saguna (Kapaclus) 16. alatti helyretem A raktáron lévő órákat, díszlágyakat mélyen szállított árban kiárusítom. Aranyat, ezüstöt, b. ill. tárgyakat, műfogakat ismét magas árban veszek. Ö. ékszerjavítást és újmuákat válllok pontos kiszárlásban. — Tisztelettel: FREUND BENJAMIN óras és ékszerész

Nyári szezon miatt

leszállított árban árusítom a raktáron lévő valódi perzsa szővegeket Biedermayer garnitúrákat és polcellánokat, zongorák gyári árba részletre is

STERNBERG

Reg. Ferdinand 14. — Telefon 13—45

Aradi Árumintavásár és Bulorkiállítás

ARAD 1925. aug. 1—10.

75% utazási kedvezmény

Gazdasági kiállítás

Koncertek, theatrális szórakozások és Rádió sportesemények és ünnepek

Országos kongresszusok és nagygyűlések stb.

L'ami de la femme!!!

CH. DUPRE

EAU DE COLOGNE
POUDRE
SAVON
CREME

Bouquet d'Origan

RIMANOCZY

műbutor és Parkettgyár R.-T. Str. Clujului 117. — Telefon 2-79. sz.

Irodabutorok, műbutorok, I. és II. oszt. parketták. Fenyő és tölgy fűrészárak. — Bérvágas gépteren. Mindennemű irodát, összeszergetett és szétválasztott részekben megrendelésre azonnal szállítunk.

A t. urhölgyek, női ruha szalonok figyelmébe ajánljuk kozmunka üzletünket, hol mindenféle rajzok akadémiát végzett rajzoló vezetőse alatt a legpontosabban készülnek.

Horráthné és Fenyvesné
kézimunkauzlet
Str. Teatrului (Sinház-u.) 4.

Heti vagy havi részletre

vásárolhat készen, vagy merék után a **"SAS"** férfi ruha áruházban

FÉRFI- ÉS FIU ÖLTÖNYÖKET

Axelrad A. néli Sas-passzage Esőöponyek nagy választékban

A kolozsvári Czell sörfőzde világos »URSUS« söre a közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más gyártmányu »CZELL« elnevezésű sörökkel, mert csak az

»URSUS«

elnevezésű sör az eredeti és közkedvelt,

KOLOZSVÁRI-MONOSTORI SÖR

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután fél 3 órakor: Nótás kapitány, operett, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap délután fél 6 órakor: Watterlói csata, vígjáték, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Eladott menyasszony. Marcus Ritta és Marcus István vendégfelléptével, opera repriz.

Hétfőn délután: Halló Amerika.

Hétfő este: Román előadás.

Kedden este: Halló Amerika.

Szerda este fél 9 órakor: Szerlem vására, Harasztos Gusztáv, a budapesti Nemzeti-színház művészeinek vendégfellépte.

Csütörtök: Román előadás.

Péntek este fél 9 órakor: Rómeó és Julia, Harasztos Gusztáv, a budapesti Nemzeti-színház művészeinek vendégfellépte.

Szombat délután fél 4 órakor: Halló Amerika, operett revü, ujdonság, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este fél 9 órakor: Feleségem babája, operett ujdonság, először, B) bérlet.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Halló Amerika, operett revü, ujdonság, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap d. u. fél 6 órakor: Szerlem vására, Harasztos Gusztáv, a budapesti Nemzeti-színház művészeinek vendégfellépte.

Vasárnap este fél 9 órakor: Feleségem babája, operett ujdonság, másodsor.

Hétfő este fél 9 órakor: Feleségem babája, operett ujdonság, 2-szor. A) bérlet.

Harasztos Gusztáv fellép a színházban

Azoknak, akik a kolozsvári vendégtársaságok alatt ugyancsak hívei lettek a komoly színművészetnek, nem mindennapi eseményben lesz részük a hét folyamán szerdán és pénteken. A budapesti *Nemzeti Színház* nagyszerű bonvivánja, Harasztos Gusztáv fog vendég szerepeltetni a városi színház deszkáin.

Két kiváló szerepében lép fel Harasztos Gusztáv. Eljátsza *Rómeó* ragyogó alakítását, mellyel legutóbb a Nemzeti Színházban volt hatalmas, művészi sikere. A „Szerlem vására” Sidney Garriek – Vajda Ernő izgalmas drámájában a csábító.

Baranyay Jolán Kolozsváron, Köhler Rudolfiné Baranyay Jolán, a nagy-szerű koloratur énekesnő, mint Kolozsvárról jelentik, tegnap a kolozsvári Magyar-színházban az opera együttes a Lakmé előadásán a címszerepben excellált. A kritika szerint szépen csengő hangja és művészi játéka sok nyíltszíni tapsra ragadta a közönséget és felfrissítően hatott az operaszínon utolsó előadásán.

SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

Bérlok figyelmébe. Az igazgatóság értesíti az igen tisztelt bérlok közönséget, hogy a szezon befejezése előtt a bérletek lejártá után egy előadással kívánja rekompenzálni a szezon alatt előfordult és az igazgatóság hibáján kívül történt előadás hiányokért. A B) bérlok szombat este a Feleségem babája című operett első előadását, az A) bérlok pedig hét este, ennek a kitűnő operettnek 3-ik előadását kapják.

A legmulatságosabb operát, az Eladott menyasszonyt játsza vasárnap este Marcus Ritta és Marcus István vendégfelléptével a színház opera együttese. Smetana világhírű operája csodálatosan kifejező muzsikájával, rendkívül ötletes és mulatságos szövegével a legnagyobb sikerre tarthat számot, mert nemcsak a zeneértő közönség, hanem mindenki, aki a humor iránt fogékonyasággal bír, a legpompásabban elszórakozhat ennek a vígoperának minden egyes jelenetén. Az opera főszerepét a két vendégművészen kívül Biczó Margit, Kertész Manci, T. Pogány Janka, Bihari Sándor, Bereng, Galambos és Sós játsszák. Az előadás előtt Guttman Miklós mond bevezetőt.

Harasztos Gusztáv vendégjátékai. A budapesti Nemzeti-színház egyik legtehetségesebb művésze, Harasztos Gusztáv vendég szerepel a héten színházunkban, még pedig szerdán a „Szerlem vására”, pénteken este pedig „Rómeó és Julia” főszerepeiben. Harasztos Gusztáv Nagyváradról indult ki és futotta be egész fiatalon a legnagyobb színészi karriert úgy, hogy ma már a budapesti legelső szín-

háznak dédelgetett színésze. Nagyvárad közönsége meleg szeretettel fogja szívőre ölteni azt a fiát, aki mindig csak elismerést és dicsőséget szerzett ennek a városnak. A vendégművész a „Szerlem vására” vasárnap délutáni előadásán is fellép. Mind a két darabban a drámai együttes legkiválóbb tagjai: Jósika Mici, T. Pogány Janka, H. Körösi Juci, Tóth Elek, Kabos, Hevesi és Madas lesznek a partnerei a vendégművészeknek.

Feleségem babája. Egy szenzációs francia operettet mutat be szombat este B) bérletben a színtársulat. Ennek a pompás, szinte utólréhatetlenül mulatságos bohózatnak is beillő énekes darabnak: „Feleségem babája” sokat mondó címe van.

MOZI

Aranyérmes nyert a newyorki bulleszk-versenyen az a 8 felvonásból álló vígjáték-műsor, melyet ma mutat be a Dorian Terrasse és a Dorian-filmszínház. Mac Sennet, a leghíresebb amerikai filmkomikus írta, rendezte és játsza ezeket a filmeket. Idomított elefántok, macskák, krokodilusok, kutyák, teknősbékák játszóak a filmek főszerepei. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jön: Elinor Glyn világhírű regénye: „Hat nap”.

Harry Peel az Apolló és Atlantic mozgóknak, legújabb szerepében, a Gyorsabb, mint a halál című hatalmas kalandfilmében lép fel. Igazi Harry Pell-film, amely az érdekesítés, a szenzáció és az idegesiklandozás meg. Mint mindig Harry Peel a bátor lovagot adja: ki a jókat pártfogolja és a rosszakat bünteti. Kitűnő a száguldo autótúra. A darab még ma és holnap megy.

NYILTTÉ

Szíves tudomására hozom üzletfeleimnek és ismerőseimnek, hogy az „Ancer” Általános Biztosító R-T. kötelékéből kiléptem és Románia legrégibb és legnagyobb biztosító intézetének a „Naționala” Általános Biztosító R-T. nek ítélt vezetését vettem át.

Kérem továbbra is jóindulatu támogatásukat és vagyok

teljes tisztelettel:

Grünfeld Sándor.

A jómadár

— Regény —

16

Írta: Bónyi Adorján

Hogy aludtál, csöppség? — nevezett rá Sári bátyja a kávécsészé mellől. — Remélem szépeket álmodtál? Előfordult egy szép völgyem az álmodban?

Hagyjuk ezt, fiam — villámlott meg a tekintetes asszony az asztalfőn. És egyszer és mindenkorra megtiltom, hogy foglalkozz ezzel a dologgal. Te csak menj a színészet, meg a borosüveg, meg a többi éjszakai ordináriságok után, de ne heccelődj itt a kishugod életével. Érted?

Gyuszi illedelmesen meghajolt.

Ahogy anyám megparancsolja. — S odafordult Sárika felé. — Ennélfogva tudatlak Csöppség, hogy további legfelsőbb intézkedés nem áll módomban sorsod iránt érdeklődni. Anyus kivette kezemből azt a fonalat, amelyet ő maga már annyi-szor elejtett.

De már erre nem várta meg az esetleges fejleményeket, hanem gyorsan karonszította a tekintetes urat és elloholt vele az iroda felé.

Tanulmányut — magvarázta utközben az apjának. — Három nap alatt ki akarok tanulni mindent az irodában, hogy aztán neked segítsék. Legalább is addig, amíg Pesten a siberek ki nem szállnak az autókából, meg nem indul a tisztességes élet és az olyan embernek is becsülete lesz, aki a fejével egyenesen tud gondolkodni, a kezével pedig nemcsak elvenni tud, hanem odatenni is.

Te 3 nap alatt akarod kitanulni azt a mesterséget, amit én öt esztendeig ma-

goltam és huszonöt esztendő óta csinálók? — méltatlankodott az öreg ur.

En három nap alatt nem annyit akarok megtanulni, amennyi apusnak elég, hanem csak annyit, amennyi nekem elég — felelte rejtelmes udvariassággal Gyuszi.

És valóban villámgyorsan ismerkedett össze mindenrel az irodában. Stekker úrral, az irodavezetővel öt perc alatt a legjobb barátságban volt, ez pedig nagy szó, mert Stekker úr nemcsak a világ legszerencsétlenebb emberének tartotta magát, de ez a szerencsétlen állapot még növekedett volna, Stekker úr szent hite szerint, ha évek óta valakit is beavat a barátságába.

Az iroda egész berendezése közt első pillantásra Stekker úr tetszett meg Gyuszinak a legjobban. Már annyit hallott róla, hogy kiálthatatlan ember, rideg és amellett szósztávr, hogy a nyelve maró, a modora elviselhetetlen és nyelvlogásig képes szaladni egy nő után, ha az a nő véletlenül ránéz. Igen, hallotta már, hogy Stekker urnak a nők tették tönkre az életét, hogy Stekker úr valaha szép pénzt örökölt, de kiment vele Párisba és széthabzsolta, elforgácsolta, eldözsölte egy pár csók kedvéért, amit idehaza olcsóbban is megkaphatott volna.

Hallotta, hogy Stekker úr azóta se gyógyult ki a pénztelenségéből és a nőből. De vak és rejtelmes ösztönrel megérezte róla rögtön, hogy a darabosság, az elkésredettség, a feneketlen vágyódás és az elszárgult tehetetlenség mögött ész, műveltség és ravaszság lakik ebben a kopasz, cvikkeres, csunya és nyafkahangú emberben és megérezte azt is, hogy Stekker úr szeretetbe becsomagolva és óvatosan kényszerítbe elrakva még hasznavehető ember is lehet annak a számára, akinek mélyen eltitkolt és reménytelenül vakmerő terve vannak, mint amilyenek az ő terve.

(Folyt. köv.)

NAPELLENZŐ

és rolettavásznak, matrac-grádlak, butorszővelek nagy választékban SPITZER kárpitoskellék szaktisztelőben Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 21.

Ne sajnáljon

két lejt

amennyivel többet kérnek Öntől a színházban, vagy moziban a Román Sajtószindikátus sorsjegyéért. Ez a sorsjegy lehetővé teszi, hogy augusztus 16-án 100.000.—, 50.000.—, 10.000.— lejt s még 5400 más nyereményt nyerjen készpénzben. Ezenkívül a két lejt hozzájárul Ön egy-két téglával a sajtó otthon felépítéséhez, amely nagy kultúrpala lesz Erdély centrumában. Hozzá még renkívül előadásokon vesz részt, úgy a színházban, mint a moziban.

Ezért ne sajnálja, ha em adjon, adjon két lejtet többet a színházban vagy moziban, amiért egy sorsjegyet kap a Sajtószindikátus sorsjegyeiből.

Hálószoba

madárjavor, új komplett hencserrel, keleti perzsaszőnyegek, antik órák, vitrin, íróasztal, gyönyörű kézimunkák, valamint 150 intézeti vaság, szövetleányka ruhák

sürgősen olcsón eladók

„ARDEAL” főposta mellett

— Eladásra bármit elfogadunk —

Egy vagon új

gabonazsák

megérkezett. Legolcsóbb árban eladásra kerül SPITZER zsákkereskedőnél Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 21 sz.

Telefon szám 4—34.

Flóküzlet Szatmáron.

A legkisebb hirdetés ára 30 le!

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Készítette és kiadja: HIRLAPIRODÁBA

Levelezés

Arópolásra használja az Agi-örömet, melyből arc-bőre szép, tiszta és üde lesz. — Kapható drogériákban és illatszertárakban. Főlerakat: Diana-gyógyszerár Oradea Mare.

OKTATÁS

Francia-német nyelvtanfolyam leányoknak. Dr. Simonyiné, str. Matei Corviniul 2. 1980

DONÁT
gyakorlati tanfolyam
Gyorsírás
Gépirás
Könyvitel
a nyári hónapokban
25% ármérséklés
Str. D. Cantemir 30

LAKÁS

Nyarlásra kiadó kétszoba, ugyanott esetleg étkező is kapható: Tudószanatórium felett, Cibere villa. 1881

Keresek egyszobás, konyhás lakást a város bármelyik részében. Cimeket a kiadóba kérek. 2019

Egyszoba előszobából álló főúti garcon lakás átadó. Cim a kiadói hivatalban. 2047H

5 szobás lakást keresek központban. Leépést fizetek. Ajánlatot „Igazgató” jellegre a Hegedűs Hirlapirodába kérek. 2061H

Egyszobás lakás butorral együtt átadó. Ugyanott 2 intelligens nő lakást kaphat. Str. Vlahtu (Szent János-utca) 23. 2067

Átadó háromszoba, előszobás lakás magánházban Vizvezeték-utca irányában. Fejtelek megtekinthetők Kortsma-ros Lászlónál Str. I. C. Brati-anu (Szaniszló-utca) 22. szám alatt. 2072

ELLÁTÁS

Igazi otthonot talál kitűnő ellátással 3-4 úri leány, vagy fiú öv. uriaszony-nál Budapesten. Bővebbet a Hegedűs Hirlapirodába. 2046H

PÁRISBÓL fiam több-évi otltöle után, Váradra jön. Bármilyen ügyet osekély összegért ellátó, cim kiadóban

Str. Astra és Str. P. Cerna (Gildányi és Terézia) utca sarkán avolt Heller gyármelletti ház és házhe-lyek eladók.

Értekezni dr. Molnár Jenő ügyvédi irodájában (Strada Delevrance 1. sz.) Ügyvédi kamarai épület.

Alkalmazás

2 kiftú leány felvétetik a Sonnenfeld nyomdába.

Tanulóleányok felvételnek a Pelikan Műl borítékgyárban. Str. Casapei (Mészáros-utca) 4. 2021

Könyvelő, ki a gépirásban és mindenféle irodai teendőkhöz több évi jártassággal bír, állást keres. Cimeket a kiadóba kérek. 2017

Ügyes megbízható szobalányt keresek. Cim a kiadóban. 1938

Gépészmeérnök jelölt szándékom a kiadóba. Műgyemtemi haligatók és középiskolások tanítását elvállalja Cimet a kiadóba. 2054

Pénztárkezelésben és segédkezőkban keresek. Jártság leány megfelelő állást keres. Cimet „1800” jellegre a kiadóba. 2055

Minden főtűző jó bizonyítvánnyal kis családhoz felvétetik. Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 21. Dr. Antal. 2058H

Intelligens nő, ki a háztartás minden ágában jártság, varrtu tud Házzvezető-nőnek ajánlkozok vidékre. Cim a kiadóba. 2057H

Árukezelő textilszakmában helybeli nagyobb iparvállalatnál felvétetik. Nyilvántartások pontos kezelése és az ezzel járó irásbeli teendők ellátása megkívánatik. Cim a kiadóban. 2065H

Önálló rendező főtűző, jó bizonyítvánnyal állást keres. Lehet beszélni az alomással szemben lévő kiozt felügyelőnővel ma és holnap. 2071H

Perfect szakácsnő és perfect szobaleány vidékre nagyobb urházhoz jó bizonyítvánnyal ajánlkozom. Cim a kiadóban. 2064

Épület- és butorasztales
munkákat legutányosabb árban **Béles** asztalos készíti Str. Grivice (Sancu) 22. Tölgyfa gyermek reform-székek, fajték-árak állandóan raktáron.

Megnyit!
Str. Gen. Mosoiu (Mezei M.-u.) 1 alatti fiók
festék- és kefe üzlet
STERN S. ENDRE

»IDEAL«
hölgyfodrász és manikűr-szalonnak megnyit.

Sas - passage, főemelet. Főljárat: Hatyru áruház-szal szemben.

Feuerstein Margit

KERÉKPÁROK, VARRÓGÉPEK
Állandóan raktáron. Javítások szakszerűen készülnek

KONRÁDNÁL
Strada Baross-utca 10.

Új üzlet! Férfi öltönyök Megnyit!
Rosenfeld & Róth
férfi ruhá áruház, Nagyvárad
Nic. Jorga (Zöldfa)-utca 23.
Olcsó árak! | Gyermekruhák | Szolid kiszolgálás

Adás-Vétel

Magas áron megvételre keresem: Gu do na Verona Holnap kezdődik az élel című könyvet. Cm Hegedűs Hirlapirodába. 2028H

Eladó 250 beklőzhető ház, kisebb-nagyobb kedvező fizetéssel. Szőlők, földbirtok. Weiss Gizi, Strada Matei Basarab (Nyomda-u.) 4. 1929

Eladó elkölözés folytán rendkívül olcsón egy igen cinos, 3 szobás szőlőbirtok villa. — SZŐLŐK mindenféle nagyságban ház-szal és anélkül. Bővebbet: dr. Petróczy-nál Str. Nicolae Zsiga (Lukács György-u.) 38. 2063

Eladó, kiadó és cserelakás 24 óra alatt diszkrét elintézem. — Weiss Gizi, Str. Matei Basarab (volt Nyomda-u.) 4. 1930

Eladó str. Lungă (Hosszu-utca) 18. sz. ház azonnal elfoglaltat nagy cipész-műhely berendezéssel vagy anélkül. 2020

Zongora, rövid, kereszt-húros, fémszerkezetű, kitűnő hangú és egy amerikai rollós íróasztal eladó. Str. Coloman Rimanóczy-utca 1. I. em., balra. 2066

Házak eladók. Házaladás megbízásokat vállalom. — Kőloszónok megsezerzünk. Magánpénzeket jutalékkal kihelyezünk. Adásvételi R-T Parcul Traian 12. Értékesítés délután. 405

Eladó új ház, azonnal átadó 120,000 lei, 16 hold föld, kettő beültetett szőlő, lakás, istálló 560,000. Ház átadó lakással, nagy kerttel. Bel- és külvárosban házak, kormeca, fűszer-üzlet. Hentesüzletes ház. Emeletes házak nagy jövedelemmel. Több szőlő és földbirtok 15 hold-tól 60 ig. Értekezés volt Toma Józsefnél 3-6 ig str. Tache Joneacu (Körös-utca) 21, délelőtt str. Podgoria si Sinaia (Nilsz-telep). 1993

Új típusú külföldi Gyermek kocsik megérkeztek. SZABÓ Iestáruház
Sas-passage 42. szám

Féregirtást
poloska, sváb muszka bogarak stb. irtást ugy szoba, mint bármely helyiségből felelősség mellett vállalom
NAGY BÉLA
féregirtó vállalat, Parcul Traian (Tisza Kálmán-tér) 1

FÜRDŐKÁDOK JÉGSZEKRÉNYEK
mindenféle fürdőszoba felszerelések legolcsóbban **KAUFMANNÁL**
Gojdu (Beothy Ö.)-u. 22

Cipészurak figyelmébe!
A legújabb szabdalalmazott cipőtalp és sarokragszó „AGÓ”
prés megrendelhető **Borsos**-nál, tűzőlő-laktanya Oradea-Mare

Óriási ipartelep épületekkel, vasuti vágány mellett, olcsón eladó. Cim Hegedűs Hirlapirodába. 2018H

Eladó Nemzeti koptató, „Radial” szita, üvegduzsoló gép. Str. Oltenia (Csengery u.) 23. 2059

Áthelyezés miatt sürgősen átadó egy utcai szoba új butorokkal központban. — Ajánlatokat „Házaspár” jellegre a Nagyvárad kiadói hivatalába kerek. 2066

Eladó újonnan épült magánház, azonnal elfoglaltat 3 szobás lakással, üzletnek is alkalmas. Értekezni Str. Miron Costin (Erzsébet-utca) 6. sz. 2070

Hármas „Wertheim” casát veszek. Cim a kiadóban. 2069

Kitűnő gyártmányu hosszú zongora olcsón eladó. Cim Str. Alexandrii (Felek-u.) 7. a földszéken. 2068

Eladó háromszoba, előszobás magánház, nagy kerttel, gyümölcsösökkel a vasutállomás mellett olcsón. Kortsma-ros László, Str. I. C. Brati-anu (Szaniszló-u.) 22. 2073

Vasútnak
butorokat, szőnyegeket teljes lak- és iroda berendezéssel, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia
Butor, szőnyeg és régiség kereskedők Str. General Mezei (Mezei Mihály-utca) 10.

Óra- és ékszerjavításokat
felelősség mellett készítenek. Órák és ékszerek nagy választékban

BRENNER
Vlahtu (Szt. János)-u. 6.

Modern chamotté kályhák
különböfe színekben raktáron, 2500 Leitől kaphatók valamint átrakásokat és javításokat vállal

Varga György
kályhás mester
Str. I. Ciordas (Berkovici) 33

Hálószoba
23-as Vertheim szekrény jutányos árban eladó, törtt aranyat, ezüstöt, gyémántot, briliánsot magas árban beváltak.

WEISZ LIPÓT
műtörés és ékszerész
Avram I. Kossuth-u 18

Uj üzlet! Uj üzlet!
Legolcsóbban
vásárolhat, javíttathat órát és ékszereket

Weinbergernél.
Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 23. sz.

Remélem
tudja már, hogy a Pannoniában vízmozlat

DEUTSCH a futár
Utteleket elinté.

Román-Magyar Magyar-Román
Ghetie szótár eladó a Hegedűs Hirlapirodában.

Leszállított árban
árusított raktáron levő órákat és ékszereket jótállás mellett. Arany, ezüstöt, briliánt és platínát magas árban veszek.

KOHN ékszerész
Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 7 sz.